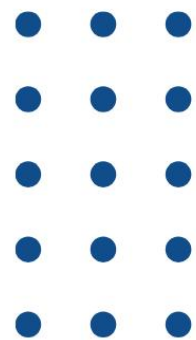

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

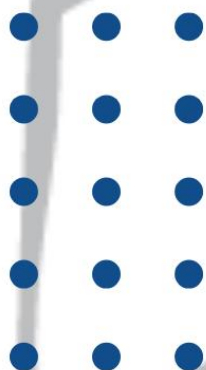
TEISMŲ PRAKTIKOS APŽVALGA

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

2026

GEGUŽĖ

TURINYS

I. ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ BYLOS	5
ANK 12 straipsnio, 134 straipsnio 8 dalies taikymas	5
<i>Dėl administracinio nusižengimo pripažinimo mažai pavojingu</i>	<i>5</i>
ANK 422 straipsnio 5 dalies taikymas.....	6
<i>Dėl Metrologijos įstatymo nuostatų taikymo ir neblaivumo nustatymo tvarkos pažeidimo.....</i>	<i>6</i>
ANK 686 straipsnio 3 dalies taikymas.....	7
<i>Dėl administracinio poveikio priemonės – teisės vairuoti transporto priemonės atėmimo – vykdymo pradžios.....</i>	<i>7</i>
II. BAUDŽIAMOSIOS BYLOS	8
1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo įstatymo taikymas.....	8
BK 27 straipsnio, 60 straipsnio 1 dalies 13 punkto taikymas	8
<i>Dėl asmens pripažinimo recidyvistu ir baudžiamąją atsakomybę sunkinančios aplinkybės, kad asmuo veiką padarė būdamas recidyvistas, taikymo</i>	<i>8</i>
BK 40 straipsnio 2 dalies 3 punkto taikymas.....	9
<i>Dėl pagrindo manyti, kad asmuo laikysis įstatymų ir nedarys naujų nusikalstamų veikų</i>	<i>9</i>
BK 68 straipsnio 1 dalies taikymas	10
<i>Dėl uždraudimo naudotis specialiąja teise</i>	<i>10</i>
BK 72 straipsnio 5 dalies taikymas	11
<i>Dėl sprendimo išieškoti konfiskuotino turto vertę atitinkančių pinigų sumą</i>	<i>11</i>
BK 75 straipsnio taikymas	12
<i>Dėl pakankamo pagrindo manyti, kad bausmės tikslai bus pasiekti be realaus bausmės atlikimo arba asmeniui atlikus tik jos dalį</i>	<i>12</i>
BK 147 straipsnio taikymas	13
<i>Dėl pažeidžiamumo ir piktnaudžiavimo juo</i>	<i>13</i>
<i>Dėl verbavimo ir gabenimo</i>	<i>15</i>
BK 187 straipsnio 1 dalies taikymas	17
<i>Dėl baudžiamosios atsakomybės, kaip ultima ratio, principo taikymo už svetimo turto sunaikinimą ar sugadinimą.....</i>	<i>17</i>
BK 199² straipsnio 1 dalies taikymas	18
<i>Dėl dalyko.....</i>	<i>18</i>
2. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso įstatymo laikymasis.....	19
BPK 8 straipsnio, BPK 44 straipsnio 2 ir 7 dalių nuostatų laikymasis.....	19
<i>Dėl teisės į vertimą suprantama kalba užtikrinimo</i>	<i>19</i>
BPK 20 straipsnio 1 ir 4 dalių, Advokatūros įstatymo 46 straipsnio nuostatų laikymasis	20

<i>Dėl kriminalinės žvalgybos veiksmų prieš advokatą metu gautų duomenų leistinumą ..</i>	20
BPK 20 straipsnio 5 dalies nuostatų laikymasis	21
<i>Dėl neblaivumo laipsnio nustatymo</i>	21
BPK 22 straipsnio 3 dalies nuostatų laikymasis	22
<i>Dėl gynėjo ir ginamojo pozicijų skirtumo baudžiamajame procese</i>	22
BPK 28 straipsnio 1 dalies nuostatų laikymasis	22
<i>Dėl juridinio asmens pripažinimo nukentėjusiuoju baudžiamajame procese</i>	22
BPK 44 straipsnio 5 dalies, BPK 58 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatų laikymasis	23
<i>Dėl teismo ir teisėjo nešališkumo</i>	23
BPK 149 straipsnio nuostatų laikymasis	25
<i>Dėl kratos teisėtumo</i>	25
III. CIVILINĖS BYLOS	25
Sutarčių teisė	25
<i>Dėl viešojo pirkimo būdu sudarytos rangos sutarties sąlygos dėl kainos indeksavimo aiškinimo</i>	25
Civilinė atsakomybė	27
<i>Dėl bendrovės, kurios 50 proc. akcijų priklauso sankcionuotam asmeniui, lėšų kontrolės prezumpcijos ir bankų veiksmų teisėtumo taikant bendrovei ribojamąsias priemones ..</i>	27
Draudimo teisė	28
<i>Dėl pagrindo, įvykus draudžiamajam įvykiui, draudikui sumažinti draudimo išmoką ir draudėjo vartotojo teisinės apsaugos</i>	28
Nemokumo teisė	29
<i>Dėl kreditorių reikalavimų pobūdžio, jų teikimo tvarkos skolininkui iškelus nemokumo bylą</i>	29
<i>Dėl palūkanų ir delspinigių skaičiavimo nemokumo procese</i>	30
<i>Dėl juridinio asmens nemokumo nustatymo kriterijų, sprendžiant klausimą dėl juridinio asmens vadovo atsakomybės pažeidus pareigą nedelsiant inicijuoti nemokumo procesą</i>	31
Civilinio proceso teisė	32
<i>Dėl reikalavimo Europos Sąjungai atlyginti žalą dėl Europos deleguotojo prokuroro veiksmų teismingumo</i>	32
Vykdomo procesas	33
<i>Dėl momento, kuris laikomas tinkamu vykdomajame dokumente nurodytos piniginės prievolės įvykdymu vykdomo proceso metu, nustatymo</i>	33

I. ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ BYLOS

ANK 12 straipsnio, 134 straipsnio 8 dalies taikymas

Dėl administracinio nusižengimo pripažinimo mažai pavojingu

Apžvelgiamoje atnaujintoje administracinio nusižengimo byloje administracinėn atsakomybėn patraukto asmens atstovas nesutiko su savo atstovaujamo asmens, kaip UAB „Olympic Casino Group Baltija“ vadovo, nubaudimu pagal ANK 134 straipsnio 8 dalį už bendrovės 2024 metų finansinių ataskaitų nepateikimą laiku. Pasak pareiškėjo, apylinkės ir apygardos teismai netinkamai vertino veikos pavojingumą, nesivadovavo Mažareikšmių azartinius lošimus ir loterijas reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimų kriterijais.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas išaiškino, kad Mažareikšmių azartinius lošimus ir loterijas reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimų kriterijai nėra taikomi ūkio subjekto – lošimus organizuojančios bendrovės – vadovui. Šie kriterijai patvirtinti įsakyму, kuris yra priimtas vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymu ir yra taikomas sprendžiant ūkio subjekto, o ne jo vadovo administracinės atsakomybės klausimą. Taigi, sprendžiant administracinėn atsakomybėn patraukto asmens, kaip UAB „Olympic Casino Group Baltija“ vadovo, atsakomybės, be kita ko, ir veikos pripažinimo mažai pavojinga klausimą, taikytinos ANK nuostatos.

Teisėjų kolegija nurodė, kad ANK 12 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas baigtinis sąrašas administracinių nusižengimų, kurių požymius atitinkančias veikas padariusiems asmenims gali būti taikomos šio ANK straipsnio nuostatos, padaryta veika pripažįstama mažai pavojinga ir asmuo netraukiamas administracinėn atsakomybėn arba nuo jos atleidžiamas. Aptariamam atveju pažeidėjui inkriminuotas ANK 134 straipsnio 8 dalyje nurodytas nusižengimas, kurio nėra tarp ANK 12 straipsnio 1 dalyje išvardytų nusižengimų, kurie gali būti pripažinti mažai pavojinga veika. Taigi Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nusprendė, kad šiuo atveju institucijai svarstyti administracinio nusižengimo teisenos bendrovės vadovui nepradėjimo, o apylinkės ir apygardos teismams – jo atleidimo nuo administracinės atsakomybės klausimą nebuvo teisinio pagrindo. Toks įstatymų leidėjo nustatytas teisinis reguliavimas patvirtina, kad lošimus organizuojančios bendrovės finansinių ataskaitų nepateikimas laiku, skirtingai nei teigia pareiškėjas, nėra formalus teisės aktų reikalavimų nesilaikymas. Kartu teisėjų kolegija pažymėjo, kad ANK 134 straipsnio 8 dalyje nustatyto administracinio nusižengimo sudėtis yra formalioji ir nereikalauja padarinių atsiradimo, pakanka nustatyti azartinių lošimų organizavimo tvarkos arba lošimo reglamento pažeidimo faktą. Taigi vien tai, kad aptariamam atveju dėl nustatyto azartinių lošimų organizavimo tvarkos pažeidimo nebuvo padaryta žala, nesuteikia pagrindo šį pažeidimą vertinti kaip nepavojingą ir neužtraukiantį administracinės atsakomybės.

Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas apygardos teismo nutartį paliko nepakeistą, o pareiškėjo prašymą atmetė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 12 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-25-387/2026

ANK 422 straipsnio 5 dalies taikymas

Dėl Metrologijos įstatymo nuostatų taikymo ir neblaivumo nustatymo tvarkos pažeidimo

Šioje atnaujintoje administracinio nusižengimo byloje administracinė atsakomybėn patraukto asmens atstovas teigė, kad, vadovaujantis alkotesterio naudojimo instrukcijos nuostata kas šešis mėnesius patikrinti alkotesterio kalibravimą ir bylos medžiaga, kad kalibravimas matavimo priemonei nebuvo atliekamas, buvo pažeistos Metrologijos įstatymo nuostatos, o alkotesterio matavimo rezultatai yra nepatikimi ir jais nebuvo galima grįsti ANK 422 straipsnio sudėties požymių. Taip pat pareiškėjas nurodė, kad policijos pareigūnai, tikrindami administracinė atsakomybėn patraukto asmens neblaivumą, pažeidė neblaivumo nustatymo tvarkos reikalavimus, nesilaikė alkotesterio naudojimo instrukcijos, dėl to patikrinimo alkotesteriu rezultatai prieš tai neįsitikinus, ar administracinė atsakomybėn patrauktas asmuo 15 minučių iki patikrinimo nebuvo vartojęs kitų, nealkoholinių, gėrimų, yra nepatikimi ir jais nebuvo galima vadovautis nustatant asmens neblaivumą.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad tiek alkotesterio naudojimo instrukcijos, tiek teisinę metrologiją reglamentuojančių teisės aktų tikslas yra tas pats – užtikrinti, kad patikimai būtų nustatytas matavimo dalyko rezultatas. Tačiau aiškinant ir taikant administracinio nusižengimo sudėtį teisiškai reikšmingos yra tik Metrologijos įstatymo nuostatos, nes, pagal Metrologijos įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 2 punktą, matavimo priemonėms, kurios naudojamos atliekant matavimus, kai nuo matavimo rezultatų priklauso baudžiamosiose, administraciniuose nusižengimų ar civilinėse bylose skiriamos baudos arba turtinės žalos atlyginimo dydis, taikomas teisinis metrologinis reglamentavimas. Prieštaravimų tarp matavimo priemonės naudojimo instrukcijos ir teisinę metrologiją reglamentuojančių teisės aktų nėra, o matavimo priemonės, naudojamos neblaivumo dydžiui, svarbiam administracinės ar baudžiamosios atsakomybės taikymui, nustatyti, turi atitikti metrologijos srities teisės aktų reikalavimus.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas išaiškino, kad įstatymai įpareigoja atlikti alkotesterio metrologinę patikrą, kuri atliekama alkoholio koncentracijos iškvėptame ore matuoklių bendrosios patikros metodikos BPM 8871101-78:2003, o ne Matavimo priemonių techninio reglamento ar naudojimosi instrukcijos nustatyta tvarka. Alkotesteriui atitinkant nustatytus reikalavimus ir turint patikros sertifikatą, kitokių veiksmų su juo atlikti nereikia, jo matavimo rezultatai yra patikimi ir gali būti naudojami asmens neblaivumui nustatyti. Metrologijos srities teisės aktai neįpareigoja alkotesteriui atlikti ir matavimo priemonės kalibravimą, o gamintojo instrukcija nėra norminis aktas, nustatantis imperatyvų reikalavimą. Taigi teisėjų kolegija nusprendė, kad aptariamam atveju administracinė atsakomybėn patrauktam asmeniui nustatant jo neblaivumą alkotesteriu, kuriam buvo išduotas patikros sertifikatas, Metrologijos įstatymo nuostatos nebuvo pažeistos.

Dėl pareiškėjo argumentų, susijusių su neblaivumo nustatymo tvarkos pažeidimu, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas konstatavo, jog, siekdami užtikrinti, kad nekiltų abejonių dėl asmens tikrinimo alkotesteriu rezultatų, policijos pareigūnai privalo išsiaiškinti, ar tikrinamas asmuo ne tik nevartojo alkoholio, bet ir nevartojo jokių kitų alkotesterio naudojimo instrukcijoje nurodytų skysčių ar medžiagų, kurios gali iškreipti tikrinimo rezultatus. Aptariamam atveju policijos pareigūnai administracinė atsakomybėn patraukto asmens klausė tik apie paskutinį

alkoholio vartojimą. Tačiau, teisėjų kolegijos nuomone, tai nereiškia, kad šie neblaivumo patikrinimo rezultatai yra nepatikimi, kadangi byloje nebuvo nustatyta, kad asmuo 15 minučių iki tikrinimo alkotesteriu būtų vartojęs kitų skysčių ar medžiagų, kurių vartojimas galėtų iškreipti tikrinimo alkotesteriu rezultatus. Tik sustabdytas policijos pareigūnų pažeidėjas nurodė, kad yra susipažinęs su neblaivumo nustatymo tvarka ir kad naudojo burnos skalavimo skystį, vėliau bendraudamas su pareigūnais jau teigė, kad apie 15 minučių iki sustabdymo jis surūkė dvi cigaretes, o versiją apie gertą kavą ir sultis išskėlė tik bylos nagrinėjimo metu. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo vertinimu, pareiškėjo skundus dėl institucijos nutarimo nagrinėję teismai tinkamai įvertino bylos įrodymus, administracinėn atsakomybėn patraukto asmens paaiškinimų nenuoseklumą, vis kintančią poziciją dėl rūkymo, burnos skalavimo skysčio naudojimą, o po to – ir kavos bei sulčių vartojimą ir padarė motyvuotą išvadą, kad pažeidėjas jokių medžiagų, galinčių iškreipti tikrinimo alkotesteriu rezultatus, nevartojo. Be to, teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad alkotesterio naudojimo instrukcijoje rūkymas nėra nurodytas kaip veiksnys, galintis iškreipti tikrinimo alkotesteriu rezultatus, ir kad nuo rūkymo iki tikrinimo alkotesteriu reikia palaukti 15 minučių.

Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas institucijos nutarimą ir teismų nutartis paliko nepakeistus, o pareiškėjo prašymą atmetė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 12 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. e2AT-26-654/2026

ANK 686 straipsnio 3 dalies taikymas

Dėl administracinio poveikio priemonės – teisės vairuoti transporto priemones atėmimo – vykdymo pradžios

Apžvelgiamoje administracinio nusižengimo byloje asmuo už padarytą KET pažeidimą institucijos nutarimu buvo nubaustas bauda, kartu paskiriant administracinio poveikio priemonę – teisės vairuoti transporto priemones atėmimą. Šį nutarimą asmuo apskundė apylinkės ir apygardos teismams, o šie jo skundus atmetė. Prašyme atnaujinti administracinio nusižengimo bylą administracinėn atsakomybėn patrauktas asmuo teigė, kad po apygardos teismo nutarties priėmimo jis nebuvo informuotas apie administracinio poveikio priemonės vykdymo pradžią, todėl nežinojo, kad negali vairuoti transporto priemonių.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad nutarimu paskirtos teisės vairuoti transporto priemones atėmimo terminas skaičiuojamas nuo priimto nutarimo atimti teisę vairuoti transporto priemones įsiteisėjimo dienos (ANK 686 straipsnio 3 dalis). Aptariamam atveju institucijos nutarimas įsiteisėjo ir tapo vykdytinas nuo apygardos teismo nutarties įsiteisėjimo jos paskelbimo dieną (ANK 654 straipsnis, 668 straipsnio 2 dalis). Tiek institucijos nutarimą, tiek apylinkės teismo nutartį, laikydamasis ANK nustatytos tvarkos, apskundė būtent pareiškėjas, o tai, teisėjų kolegijos nuomone, paneigė jo argumentus, kad jis nežinojo apie vykdomą administracinio poveikio priemonę. Taigi, kad paskirtą administracinio poveikio priemonę privaloma vykdyti, t. y. kad vairuoti transporto priemones yra draudžiama, pareiškėjas sužinojo apygardos teismui priėmus nutartį, kurios rezoliucinėje dalyje nurodyta, jog nutartis įsiteisėja jos paskelbimo dieną. Kartu Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nurodė, kad, pagal ANK 682 straipsnį, teisės vairuoti transporto priemones atėmimas vykdomas įrašant

duomenis apie teisės vairuoti transporto priemones atėmimą į Administracinių nusižengimų registrą. Tai reiškia, kad ANK nenustatyta papildoma pareiga nutarimą priėmusiai institucijai ar teismui informuoti administracinę atsakomybės patrauktą asmenį apie tai, kad jam pradedama vykdyti administracinio poveikio priemonė. Vien tai, kad iš pareiškėjo nebuvo paimtas teisę vairuoti patvirtinantis vairuotojo pažymėjimas, savaime teisės vairuoti nesuteikia.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija institucijos nutarimą ir teismų nutartis paliko nepakeistus, o pareiškėjo prašymą atmetė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 27 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. e2AT-28-594/2026

II. BAUDŽIAMOSIOS BYLOS

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo įstatymo taikymas

BK 27 straipsnio, 60 straipsnio 1 dalies 13 punkto taikymas

Dėl asmens pripažinimo recidyvistu ir baudžiamąją atsakomybę sunkinančios aplinkybės, kad asmuo veiką padarė būdamas recidyvistas, taikymo

Šioje baudžiamojoje byloje nuteistasis kasaciniame skunde teigė, kad byloje netinkamai taikytas BK 27 straipsnis, nes jis nepagrįstai buvo pripažintas recidyvistu.

Kasacinis teismas nurodė, kad, pagal byloje taikytą ir nuo 2025 m. vasario 1 d. galiojančią BK 27 straipsnio 1 dalies redakciją, teismas gali pripažinti asmenį recidyvistu, jeigu šis asmuo jau teistas už tyčinį nusikaltimą, padarytą būnant pilnamečiam, jo teistumas už šį nusikaltimą neišnykęs ar nepanaikintas įstatymų nustatyta tvarka ir jis vėl padaro vieną ar daugiau tyčinių nusikaltimų. Aptariamu atveju nuteistasis, anksčiau teistas už baudžiamuosius nusižengimus, už nusikaltimus (BK 260 straipsnio 1, 2 dalys) kitoje byloje buvo nuteistas tik apylinkės teismo 2021 m. gegužės 13 d. nuosprendžiu, kuris įsiteisėjo priėmus apygardos teismo 2022 m. gruodžio 22 d. nutartį. Kadangi šioje byloje nuteistasis nuteistas už 2022 m. vasario 2 d. ir balandžio 26 d. padarytas nusikalstamas veikas dar neįsiteisėjęs minėtam nuosprendžiui, teisėjų kolegija konstatavo, jog žemesnės instancijos teismai nepagrįstai nusprendė, kad byloje nustatyta BK 27 straipsnio 1 dalyje nurodyta formali sąlyga pripažinti nuteistąjį recidyvistu, t. y. kad jis padarė naują tyčinį nusikaltimą būdamas jau teistas už būnant pilnamečiam padarytą tyčinį nusikaltimą, už kurį teistumas neišnykęs ar nepanaikintas. Be to, pirmosios instancijos teismas, pripažinęs nuteistąjį recidyvistu, jam taikė BK 60 straipsnio 1 dalies 13 punkte nustatytą atsakomybę sunkinančią aplinkybę, jog veiką padarė recidyvistas. Kasacinis teismas nurodė, kad ši aplinkybė tiesiogiai susijusi su BK 27 straipsnio 1 dalies taikymu. Konstatavus, kad nuteistasis nepagrįstai buvo pripažintas recidyvistu, jam taip pat nepagrįstai buvo nustatyta ir aptariama atsakomybę sunkinanti aplinkybė.

Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad, pagal ankstesnės redakcijos BK 27 straipsnio 1 dalį, atskirai priimti sprendimą asmenį pripažinti recidyvistu nebuvo reikalaujama, o recidyvistu savaime buvo laikomas asmuo, jau teistas už tyčinį nusikaltimą, kurį padarė būdamas pilnametis, ir, jeigu teistumas už jį neišnykęs ar nepanaikintas įstatymų nustatyta tvarka, vėl padaręs vieną ar daugiau tyčinių nusikaltimų. Nuo 2025 m. vasario 1 d. pasikeitus BK 27 straipsnio 1 dalies nuostatomis ir teismui dėl asmens pripažinimo recidyvistu turint priimti atskirą sprendimą, asmuo laikomas recidyvistu tik įsiteisėjus nuosprendžiui, kuriuo asmuo pripažįstamas recidyvistu, o iki tol asmuo recidyvisto statuso neturi. Kasacinis teismas išaiškino, kad sistemiškai aiškinant BK nuostatas, susijusias su naujos redakcijos BK 27 straipsnio 1 dalies įsigaliojimu, BK 60 straipsnio 1 dalies 13 punkte nustatyta baudžiamąją atsakomybę sunkinanti aplinkybė, jog asmuo veiką padarė būdamas recidyvistas, taikytina tik tada, kai esant BK 27 straipsnio 1 dalyje išdėstytoms sąlygoms asmenys, jau būdami pripažinti recidyvistais, teisiami už naujo nusikaltimo padarymą.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija žemesnės instancijos teismų sprendimus pakeitė – panaikino sprendimą nuteistąjį pripažinti recidyvistu ir pašalino iš sprendimų aprašomųjų dalių nuteistajam BK 60 straipsnio 1 dalies 13 punkte nustatytą atsakomybę sunkinančią aplinkybę, kad veikas padarė recidyvistas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-86-511/2026

BK 40 straipsnio 2 dalies 3 punkto taikymas

Dėl pagrindo manyti, kad asmuo laikysis įstatymų ir nedarys naujų nusikalstamų veikų

Šioje baudžiamojoje byloje pirmosios instancijos teismas, spręsdamas dėl kaltininkės atleidimo ar atsisakymo atleisti ją nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą, nusprendė, kad BK 40 straipsnio nuostatos netaikytinos, o apeliacinės instancijos teismas priėmė priešingą sprendimą. Prokuroras kasaciniame skunde teigė, kad apeliacinės instancijos teismas, kaltininkę atleisdamas nuo baudžiamosios atsakomybės už padarytą nusikaltimą pagal laidavimą, netinkamai pritaikė baudžiamąjį įstatymą, kadangi šiuo atveju nėra BK 40 straipsnio 2 dalyje nustatytų sąlygų visumos, nes nėra pagrindo manyti, kad kaltininkė ateityje laikysis įstatymų ir nedarys naujų nusikalstamų veikų (BK 40 straipsnio 2 dalies 3 punktas).

Kasacinis teismas sutiko su prokuroro kasacinio skundo argumentais ir pažymėjo, kad apeliacinės instancijos teismas tik formaliai konstatavo BK 40 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatytos sąlygos atleisti kaltininkę nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą buvimą, nevertindamas jos padarytų administracinių nusižengimų pobūdžio bei pačios veikos pavojingumo kaip visumos. Nusikaltimo padarymas, praėjus santykinai neilgam terminui nuo ankstesnės poveikio priemonės taikymo už analogiško administracinio nusižengimo padarymą pabaigos, be kita ko, vertinant ir tai, kad visi nusižengimai buvo padaryti transporto eismo saugumui, suponuoja išvadą, jog kaltininkė tinkamų išvadų dėl padarytų KET pažeidimų nepadarė, yra linkusi nesilaikyti įstatymų. Teisėjų kolegijos nuomone, tai leidžia teigti, kad kaltininkės padaryta veika nėra atsitiktinio pobūdžio ir dėl to pirmosios instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, jog nėra pagrindo teigti, kad ji ateityje laikysis įstatymų ir nedarys

naujų nusikalstamų veikų. Kasacinis teismas atkreipė dėmesį į tai, kad, kilus pagrįstų abejonų dėl atsitiktinio nusikaltimo, nustatyto BK 281¹ straipsnio 1 dalyje, padarymo pobūdžio, pagrindo daryti išvadą apie BK 40 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatytos sąlygos egzistavimą nėra.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija apygardos teismo nuosprendį panaikino ir paliko galioti apylinkės teismo nuosprendį be pakeitimų.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-105-719/2026

BK 68 straipsnio 1 dalies taikymas

Dėl uždraudimo naudotis specialiąja teise

Apžvelgiamoje baudžiamojoje byloje nukentėjusysis ir jo atstovas kasaciniu skundu nesutiko su apeliacinės instancijos teismo sprendimu panaikinti pirmosios instancijos teismo nuosprendžio dalį, kuria nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą atleistam kaltininkui buvo paskirta baudžiamojo poveikio priemonė – uždraudimas naudotis specialiąja teise vairuoti transporto priemones vieneriems metams.

Kasacinis teismas konstatavo, kad apeliacinės instancijos teismo išvada dėl baudžiamojo poveikio priemonės skyrimo netikslingumo yra nepagrįsta. Apeliacinės instancijos teismo nurodytos kaltininką teigiamai apibūdinančios aplinkybės, taip pat tai, kad jis baigė saugaus ir ekologinio vairavimo mokymą ir atlygino nukentėjusiajam šio patirtas išlaidas advokato paslaugoms apmokėti, rūpinasi savo garbaus amžiaus tėvais, kurie gyvena kitame mieste, šiuo atveju nesudaro pakankamo pagrindo neskirti jam aptariamą baudžiamojo poveikio priemonės. Teisėjų kolegijos nuomone, atsižvelgiant į tai, kad kaltininkas per penkerius metus už KET pažeidimus (daugiausia susijusius su nustatyto greičio viršijimu ir kt.) buvo nubaustas dvidešimt tris kartus, šiuo atveju kaltininko elgesį reikia vertinti kaip sistemingą KET pažeidinėjimą ir byloje nagrinėjamas eismo įvykis buvo labiau ne atsitiktinio pobūdžio, o asmens atsinaus ir neatsakingo požiūrio į KET laikymąsi pasekmė. Kasacinis teismas taip pat atkreipė dėmesį, kad kaltininkas po šioje byloje aptariamo nusikaltimo padarymo, baudžiamąją bylą su kaltinamuoju aktu perdavus pirmosios instancijos teismui, padarė dar vieną pakankamai šiurkštų administracinį nusižengimą, t. y. Vilniaus mieste dienos metu vairuodamas automobilį viršijo nustatytą greitį 34 km/val. Tai patvirtina, kad apeliacinės instancijos teismas nepakankamai atidžiai, dėl to netinkamai įvertino vairuotojo pasikartojančių KET pažeidimų sistemingumą ir jo siekį pasitaisyti, nes nei anksčiau taikyta administracinė atsakomybė už daugkartinius administracinius nusižengimus, nei vykstantis baudžiamasis procesas dėl nusikaltimo, susijusio su kelių transporto eismo saugumo ar transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimu, dėl kurio kilo eismo įvykis, kurio metu buvo nesunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata, nepaveikė kaltininko, kaip eismo dalyvio, kad šis nekartotų pažeidimų ir laikytųsi KET reikalavimų.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija panaikino apeliacinės instancijos teismo nuosprendžio dalį, kuria buvo pakeistas apylinkės teismo nuosprendis dėl kaltininkui paskirtos baudžiamojo poveikio priemonės – uždraudimo naudotis specialiąja teise vairuoti

transporto priemones vieneriems metams, ir dėl šios dalies paliko galioti pirmosios instancijos teismo nuosprendį.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-107-697/2026

BK 72 straipsnio 5 dalies taikymas

Dėl sprendimo išieškoti konfiskuotino turto vertę atitinkančių pinigų sumą

Šioje baudžiamojoje byloje pirmosios instancijos teismas nustatė, kad kaltininkė, būdama neblaivi, vairavo sau nuosavybės teise priklausantį automobilį, kuris laikytinas nusikalstamos veikos padarymo priemone. Šis teismas nusprendė, kad, siekiant prevencinio tikslo, kaltininkei priklausanti transporto priemonė turi būti konfiskuota. Tuo tarpu apeliacinės instancijos teismas, kaip ir pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad konfiskuotinas turtas priklauso kaltininkei, atsižvelgė į tai, kad transporto priemonė reikalinga kaltininkės neįgalios dukters priežiūrai, dėl to nusprendė ne konfiskuoti automobilį, o išieškoti jo vertę atitinkančią sumą. Prokuroras kasaciniu skundu nesutiko su tokiu apeliacinės instancijos teismo sprendimu.

Kasacinis teismas konstatavo, kad apeliacinės instancijos teismo išvada padaryta nukrypstant nuo baudžiamojo poveikio priemonių taikymą reglamentuojančių BK nuostatų ir jų taikymą aiškinančios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamos praktikos analogiškose bylose. Teisėjų kolegija nusprendė, kad apeliacinės instancijos teismas nenustatė aplinkybių, pagrindžiančių BK 72 straipsnio 5 dalyje įtvirtintą išimtį, leidžiančią ne konfiskuoti patį turtą, atitinkantį BK 72 straipsnio 1–4 dalyse nustatytus konfiskuotino turto požymius, o išieškoti iš kaltininko šio turto vertę atitinkančią pinigų sumą. Byloje nekilo ginčo, kad konfiskuotinas turtas – automobilis, kurį vairavo neblaivi kaltininkė, priklauso jai, šis turtas nebuvo paslėptas ar suvartotas, taigi byloje nenustatyta jokių objektyviai egzistuojančių kliūčių jį konfiskuoti. Vienintelis argumentas, nulėmęs apeliacinės instancijos teismo sprendimą išieškoti konfiskuotino automobilio vertę, yra nuteistosios asmenybė, tiksliau, jos aplinką, charakterizuojančios aplinkybės – automobilio poreikis neįgalaus šeimos nario priežiūrai. Tačiau šiuo aspektu teismų praktikoje ne kartą buvo pažymėta, jog kaltininko asmenybę apibūdinančios aplinkybės savaime, nesant jokių išskirtinių aplinkybių, nesudaro galimybės neskirti automobilio konfiskavimo. Teismų praktikoje aplinkybės – kad automobilis naudojamas rūpinantis neįgaliais artimaisiais ir kad aptariama transporto priemonė yra vienintelis šeimos automobilis, be kita ko, ir savaime šeimos narių interesai – nevertintinos kaip išskirtinės, taigi nesudaro pagrindo išvadai, kad aptariamam atveju turto konfiskavimas aiškiai prieštarautų teisingumo principui.

Kasacinis teismas nurodė, kad, suteikdamas prioritetą kaltininkės interesams, apeliacinės instancijos teismas neskyrė jokių dėmesio nusikalstamos veikos padarymo aplinkybėms, kurių visuma yra reikšminga sprendžiant klausimą dėl BK 72 straipsnyje nurodytos baudžiamojo poveikio priemonės paskyrimo. Apeliacinės instancijos teismas visiškai ignoravo tyčinio nusikaltimo pavojingumą apibūdinančias aplinkybes – tai, kad kaltininkei nustatytas neblaivumo laipsnis (2,02 promilės) ženkliai viršijo minimalią BK 281¹ straipsnyje nustatytą ribą, be kita ko, ir šios veikos motyvą (sprendimą vairuoti transporto priemonę, būnant

neblaiviai, kaltininkė pagrindė tik menkaverčiu tikslu – parsivežti grybus). Apeliacinės instancijos teismas taip pat neatsižvelgė ir į tai, kad ši transporto priemonė iki byloje nagrinėto nusikaltimo buvo panaudota padarant analogiško pobūdžio administracinį nusižengimą (kaltininkė vairavo automobilį būdama neblaivi, buvo nustatytas 0,98 promilės girtumas), tad šiuo atveju automobilio palikimas kaltininkės dispozicijoje didina pakartotinio nusikalstamo elgesio riziką.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija apygardos teismo nuosprendį panaikino ir paliko galioti apylinkės teismo nuosprendį be pakeitimų.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-105-719/2026

BK 75 straipsnio taikymas

Dėl pakankamo pagrindo manyti, kad bausmės tikslai bus pasiekti be realaus bausmės atlikimo arba asmeniui atlikus tik jos dalį

Apžvelgiamoje baudžiamojoje byloje nuteistojo gynėjai kasaciniais skundais nesutiko su apeliacinės instancijos teismo sprendimu panaikinti pirmosios instancijos teismo nuteistajam taikytą paskirtos laisvės atėmimo bausmės vykdymo atidėjimą. Kasatorių teigimu, apeliacinės instancijos teismas netinkamai įvertino nuteistąjį teigiamai charakterizuojančius duomenis, be kita ko, ir aplinkybes, susijusias su nuteistojo psichikos sveikatos būkle, nepagrįstai sureikšmino ankstesnio nuteisimo faktą, dėl to netinkamai pritaikė BK 75 straipsnį.

Kasacinis teismas konstatavo, kad aptariamu atveju pirmosios instancijos teismas, darydamas išvadą dėl BK 75 straipsnio nuostatų taikymo nuteistajam šioje byloje, neįvertino visų bylai reikšmingų nusikalstamos veikos pavojingumo pobūdį ir laipsnį apibūdinančių aplinkybių, apsiribojo tik formalių BK 75 straipsnyje įtvirtintų sąlygų konstatavimu ir selektyviu išskirtinai teigiamai nuteistojo asmenybę charakterizuojančių aplinkybių vertinimu. Tuo tarpu apeliacinės instancijos teismas, darydamas išvadą dėl BK 75 straipsnio nuostatų netaikymo nuteistajam, įvertino nuteistojo padaryto nusikaltimo pavojingumą. Byloje nustatyta, kad nuteistojo padarytas apysunkis nusikaltimas buvo daromas pakankamai ilgą laikotarpį, sistemingai, į nuteistojo nusikalstamą veiką netiesiogiai buvo įtraukti ir kiti asmenys. Analizuojant nusikaltimo dalyką nustatyta, kad būtent nuteistojo platinamose nuotraukose yra vaizduojama vaikų pornografija ir seksualiai išnaudojami vaikai, be kita ko, buvo įvertintos ir pornografinio turinio platinimą individualizuojančios aplinkybės. Teisėjų kolegijos nuomone, šių aplinkybių įvertinimas leido daryti pagrįstą išvadą, kad nuteistojo nusikalstama veika padaryta ne atsitiktinai ar nepalankiai susiklosčius aplinkybėms, o priešingai – suvokiant savo veiksmų neteisėtumą, esant polinkiui daryti tokio pobūdžio nusikalstamas veikas.

Kasacinis teismas nurodė, kad apeliacinės instancijos teismas taip pat tinkamai įvertino ir nuteistojo asmenybę charakterizuojančias aplinkybes, be kita ko, išsamiai išanalizavo ankstesnius nuteistojo teistumus, jam taikant poveikio priemones už kitų nusikalstamų veikų padarymą. Nors byloje buvo nustatyta atsakomybę lengvinanti aplinkybė, kad kaltinamasis prisipažino padaręs nusikalstamą veiką ir nuoširdžiai gailisi, tačiau apeliacinės instancijos teismas nustatė ir tai, kad nuteistasis anksčiau buvo du kartus teistas už analogiškų

nusikalstamų veikų, nustatytų BK 309 straipsnio 1, 2 dalyse, padarymą, ir nors dėl šių veikų padarymo jis taip pat prisipažino bei nuoširdžiai gailėjosi, tačiau savo nusikalstamo elgesio nepakeitė. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad kasatorių akcentuojamos aplinkybės, jog nuteistasis turi stiprius socialinius ryšius – vedęs, išlaiko šeimą, turi keturis nepilnamečius vaikus, dirba, – taip pat buvo įvertintos apeliacinės instancijos teismo, padarant išvadą, kad jos nenuneigia argumentų dėl nuteistojo asmenybės pavojingumo ir veikų kartotinumų rizikos. Teismų praktikoje pripažįstama, kad nuteistojo darbas, šeimos sukūrimas, mažamečio vaiko turėjimas savaime nėra išimtinės aplinkybės, jos nesudaro pagrindo vertinti jo asmenybę kaip mažiau pavojingą. Dėl kasatorių argumentų, kad nuteistajam bausmės vykdymo atidėjimas turi būti taikomas dėl jo psichikos sveikatos sutrikimų, kasacinis teismas pažymėjo, jog byloje nustatyta, kad, nepaisant nuteistajam nustatytų sutrikimų, jis visiškai suvokė savo veiksmų esmę ir galėjo juos valdyti nusikalstamos veikos darymo metu.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija kasatorių kasacinius skundus atmetė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-94-628/2026

BK 147 straipsnio taikymas

Dėl pažeidžiamumo ir piktnaudžiavimo juo

Šioje baudžiamojoje byloje asmenys buvo nuteisti pagal BK 147 straipsnio 1 dalį už prekybą žmonėmis, t. y. kad, pasinaudodami nukentėjusiųjų pažeidžiamumu, verbavo ir gabeno juos į užsienį, siekdami, kad jie būtų išnaudojami nusikalstamai veikai daryti – kad jie parvairuotų žinomai vogtus automobilius iš užsienio į Lietuvos Respubliką, ir taip verbavo daryti nusikalstamą veiką. Kasaciniuose skunduose nuteistieji nurodė, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai nustatė BK 147 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto nusikaltimo objektyvųjų požymių – pasinaudojimą nukentėjusiųjų pažeidžiamumu.

Kasacinis teismas konstatavo, kad apeliacinės instancijos teismas neįvertino visų išvadai apie nukentėjusiųjų pažeidžiamumą padaryti reikšmingų įrodymų ir nuosprendyje nepateikė teisinių argumentų, kodėl laiko nukentėjusiuosius pažeidžiamais asmenimis, o nuteistuosius laiko pažeidžiamumo aplinkybes žinojusiais ir pažeidžiamumu piktnaudžiavusiais asmenimis. Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad nuteistųjų bei nukentėjusiojo parodymai apie jų pažintį ir draugystę, kai, bendraudami, susitikdami, ilgą laiką matydami nukentėjusiojo kasdienį gyvenimą, nuteistieji gali patys padaryti išvadas apie nukentėjusiojo gyvenimo, ekonomines, šeimines, sveikatos ar kitokias sąlygas, yra vieni pagrindinių įrodymų, pagrindžiančių kaltininkų žinojimą apie nukentėjusiųjų pažeidžiamumą. Tačiau jeigu nuteistieji ir nukentėjusieji nebuvo pažįstami arba buvo mažai pažįstami, bendravo nedaug, bendraudami nekalbėjo asmeninėmis temomis, kad nuteistieji galėtų sužinoti pažeidžiamumą sudarančias aplinkybes, tai tokios aplinkybės gali rodyti nuteistųjų nežinojimą apie nukentėjusiųjų pažeidžiamumą ir rodyti galimus kitokius veikimo motyvus. Kasacinis teismas nurodė, kad šioje byloje daugeliu atvejų apeliacinės instancijos teismas nepaneigė nuteistųjų parodymų apie jiems nežinomas nukentėjusiųjų pažeidžiamumą sudarančias aplinkybes. Nukentėjusiųjų parodymais, grįsdamas jų pažeidžiamumą, apeliacinės instancijos teismas nesinaudojo. Išvadas apie nukentėjusiųjų pažeidžiamumą ir nuteistųjų pasinaudojimą jų

pažeidžiamumu apeliacinės instancijos teismas padarė remdamasis ir pažymomis apie nukentėjusiųjų socialinę bei ekonominę būklę (nustatė, kad nukentėjusieji buvo socialiai ir ekonomiškai pažeidžiami). Teisėjų kolegija išaiškino, kad ikiteisminio tyrimo metu ir bylą nagrinėjant teisme surinkti įrodymai – įvairios pažymos, išrašai, teismų sprendimai – gali rodyti nukentėjusiojo fizinį, psichologinį, emocinį, šeimos santykių nulemtą, socialinį ar ekonominį pažeidžiamumą. Tokios pažymos gali padėti teismui nuspręsti dėl asmenų pažeidžiamumo, tačiau jos rodo bendrą asmens gyvenimo situaciją. Tokie dokumentai yra surinkti po nusikaltimo padarymo ir yra prieinami ikiteisminio tyrimo institucijoms bei teismui, tačiau paprastai neprieinami privatiems asmenims ir jie negali, prieš atlikdami veiksmus su nukentėjusiuoju, tokių dokumentų gauti bei žinoti jų turinį, iš jų padaryti išvadą apie nukentėjusiųjų pažeidžiamumą.

Taigi kasacinis teismas nusprendė, kad išvados apie nukentėjusiojo pažeidžiamumą, grindžiamos ikiteisminio tyrimo metu surinktomis pažymomis, kai nuteistieji ir nukentėjusysis sako, kad vienas kito nepažinojo arba beveik nepažinojo, yra prieštaringos. Jos patvirtina jomis remiantis prokuratūros suformuluotą pažeidžiamumo turinį, tačiau teismas turi motyvuoti, kaip jos patvirtina nuteistųjų žinojimą apie pažeidžiamumą ir pasinaudojimą juo. Aptariamam atveju iš apeliacinės instancijos teismo nuosprendžio matyti, kad nuteistieji dažniausiai žinojo apie nukentėjusiųjų teistumus, tačiau būtina nustatyti, kad jie žinojo ir apie kitas pažeidžiamumo turinį sudarančias aplinkybes. Be to, teisėjų kolegijos nuomone, patikimais įrodymais turi būti nustatytas ne tik nukentėjusio asmens pažeidžiamumas, bet ir piktnaudžiavimas pažeidžiamumu, toks piktnaudžiavimas turi būti pakankamai rimto pobūdžio ir masto, kad būtų paneigta nukentėjusio asmens sutikimo reikšmė. Tai reiškia, jog teismas turi nustatyti, kad nuteistasis ne tik žinojo visas inkriminuotas pažeidžiamumo turinį sudarančias aplinkybes, bet ir jo pasiūlymas daryti nusikalstamą veiką buvo sąlygotas tokių, o ne kokių nors kitokių aplinkybių. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad ši nusikalstama veika gali būti padaryta tik tiesiogine tyčia, tai reiškia, kad kaltininkas turi suvokti visas inkriminuotas nukentėjusiojo pažeidžiamumą sudarančias aplinkybes (jos pakankamai detalios turėtų būti nurodytos kaltinamojo akto nusikalstamos veikos aprašymo dalyje) ir piktnaudžiaudamas jomis pasinaudoti, siekdamas įtraukti nukentėjusįjį į nusikalstamų veikų darymą.

Dėl pasinaudojimo pažeidžiamumu kasacinis teismas nurodė, kad tai situacija, kai nukentėjusysis neturi realaus ar jam priimtino pasirinkimo, kaip tik priimti piktavališką kaltininko pasiūlymą. Prekybos žmonėmis atveju teismai turi nustatyti priežastis, paskatinusias nukentėjusįjį priimti pasiūlymą, ir nuosprendyje motyvuoti, kas rodo, kad priimti piktavališką kaltininko pasiūlymą yra vienintelė reali ir priimtina galimybė, kad esama pažeidžiamumo situacija gali būti įveikta tik priėmus kaltininko pasiūlymą daryti nusikaltimą, tačiau ne jokiais kitais paties nukentėjusiojo veiksmais. Teisėjų kolegija paaiškino, kad paprastai nukentėjusysis sutinka su kaltininko pasiūlymu dėl jo pažado sumokėti tam tikrą pinigų sumą, tačiau teismas turi padaryti išvadą, kad tai nukentėjusiajam buvo vienintelė galimybė įveikti pažeidžiamumą sudarančias aplinkybes. Pirmiau minėtos pažymos, paprastai naudojamos asmens pažeidžiamumui nustatyti, gali rodyti ir nukentėjusiojo sutikimo priežastis, dėl to teismas turi jas įvertinti ir šiuo aspektu. Tokiose pažymose gali būti ne tik pažeidžiamumą patvirtinanti informacija, tačiau ir informacija, galinti paaiškinti, kodėl nukentėjusysis pateko į tokią situaciją ir ką jis pats padarė, kad piktavališkas kaltininko pasiūlymas nebūtų jam vienintelė išeitis. Aptariamam atveju kasaciniuose skunduose nuteistieji nurodė, kad nuteistojo pažeidžiamumo būseną gali padėti atskleisti byloje esantis Raseinių

socialinių paslaugų centro raštas, kuriame apibūdinamas nukentėjusiojo elgesys, tačiau teismas šio įrodymo neįvertino. Nuteistojo kasaciniame skunde nurodyta, kad teismas atmetė jo apeliacinės instancijos teismo posėdyje pateiktą prašymą išreikalauti iš Alytaus kalėjimo psichologinės tarnybos išvadą ir psichologinę charakteristiką apie nukentėjusįjį. Tačiau, kasacinio teismo vertinimu, pažeidžiamumą įrodinėjant pažymomis, tokio gynybos prašymo tenkinimas tiek galėtų užtikrinti gynybos teises – tokiu atveju nusikalstamos veikos požymiai būtų ne tik įrodinėjami prokuratūros pažymomis, tačiau ir paneigiami gynybos pažymomis, kurių gynyba savarankiškai gauti negali, – tiek padėtų teismui susidaryti objektyvesnę nuomonę apie sutikimo daryti nusikaltimą priežastis.

Dėl kasacinio skundo argumentų, kad nuteistieji ir nukentėjusysis tiesiog buvo pasiskirstę vaidmenimis ir bendrininkavo, teisėjų kolegija pažymėjo, jog pažeidžiamo asmens verbavimas ir gabenimas, kaip BK 147 straipsnio sudėties požymiai, ir bendrininko verbavimas kartu padaryti nusikalstamą veiką ir vykimas bendrai daryti nusikalstamos veikos gali būti panašūs veiksmai. Prekybą žmonėmis ir bendrininkavimą skiria tik nukentėjusiojo ar bendrininko valios bendrai daryti nusikalstamą veiką tyčios turinys. Jeigu nė vienas iš BK 147 straipsnio 1 dalyje nurodytų asmens valios palaužimo būdų nebuvo panaudotas, o asmuo laisva valia už pažadėtą atlygį ar dėl kitų priežasčių sutiko atlikti nusikalstamus veiksmus, tokiu atveju toks asmuo yra nusikalstamos veikos bendrininkas. Socialiai ar ekonomiškai pažeidžiami ar anksčiau teisti asmenys, tuo labiau jeigu jų įsitraukimas yra motyvuotas ekonomine nauda, irgi gali įsitraukti į nusikaltimų padarymą, tačiau toks įsitraukimas nebūtinai reiškia prekybą žmonėmis, tai gali būti bendrininkavimas padarant nusikalstamą veiką. Teisti, niekur nedirbantys ir pajamų neturintys asmenys gali būti patrauklūs bendrininkai, siekdami lengvai ir greitai gauti turtinės naudos, galintys sutikti padaryti nusikalstamus veiksmus. Žinojimas apie nukentėjusiųjų teistumus galėjo paskatinti nuteistuosius pabandyti įtraukti juos į nusikalstamą veiką.

Taigi kasacinis teismas padarė išvadą, kad apeliacinės instancijos teismas, nuosprendyje motyvavęs nukentėjusiųjų pažeidžiamumą ir nuteistųjų piktnaudžiavimą jų pažeidžiamumu, nesiėmė visų įmanomų priemonių visoms bylai teisingai išspręsti reikšmingoms aplinkybėms nustatyti, nevertino visų proceso metu surinktų bylai išspręsti reikšmingų įrodymų, vertindamas įrodymus padarė klaidų dėl įrodymų turinio, padarytos išvados neatitinka įrodymų turinio ir teismas neišdėstė teisinių argumentų dėl ištirtų įrodymų vertinimo.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija apeliacinės instancijos teismo nuosprendį panaikino ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-34-654/2026

Dėl verbavimo ir gabenimo

Apžvelgiamoje baudžiamojoje byloje prokuroras ir nukentėjusiųjų atstovas kasaciniais skundais nesutiko su kaltinamųjų išteisinimu pagal BK 147 straipsnio 1, 2 dalis, nenustačius jų veiksmuose verbavimo ir gabenimo požymių.

Kasacinis teismas išaiškino, kad verbavimas dažniausiai padaromas žodžiu įtikinant nukentėjusįjį pasielgti pagal kaltininko valią. Tačiau, aiškinant verbalinio verbavimo požymio turinį pernelyg plačiai, kyla perteklinio kriminalizavimo pavojus kaip verbavimą įvertinti

paprastus kasdienius pokalbius, pasakojimus, kuriais dalijamasi patirtimi, pagalbą ar patarimus darbo užsienyje ieškantiems asmenims, kurie neturi pavojingumo ar piktavališkumo. Dirbantys žmonės, žinantys apie laisvas darbo vietas ir sunkią kito žmogaus gyvenimo situaciją, gali pasiūlyti jam vykti dirbti kartu, tačiau tokie veiksmai nebūtinai reiškia kriminalinį verbavimą prekybos žmonėmis sudėtyje. Vertindami verbuotojo ir verbuojamojo pokalbių turinį, teismai turi nustatyti, kad jis nebuvo būtinio pobūdžio pasikeitimas informacija apie darbą užsienyje, o buvo sunkaus nusikaltimo sudėties pavojingumą atitinkantis įtikinėjimas. Prekyba žmonėmis yra nusikaltimas žmogaus laisvei. Jis susijęs su piktavališku poveikiu nukentėjusiajam, ir šis poveikis turi būti naudojamas asmenį verbuojant ir neleidžiant jam laisvai apsispręsti dėl savo veiksmų, parodant kaltininko pasiūlytą galimybę kaip vienintelę išeitį susidariusioje situacijoje, kad įtikintų jį priimti jam nepalankų pasiūlymą. Jau verbuojant žmogų turi būti panaudotas vienas iš jo valią ir pasirinkimą ribojančių būdų, dėl kurių jis ir turi pasirinkti verbuotojo pasiūlytą elgesio variantą. Turi būti nustatytas ryšys tarp verbuotojo veiksmų, jo naudojamo valios palaužimo būdo ir tikslo. Verbuodamas pažeidžiamą asmenį, verbuotojas turi žinoti pažeidžiamumą sudarančias aplinkybes ir jomis naudotis įkalbėdamas priimti nenaudingą pasiūlymą. Teisėjų kolegija nurodė, kad aptariamu atveju apeliacinės instancijos teismas nustatytas faktines aplinkybes teisingai įvertino kaip nereiškančias verbavimo. Nukentėjusiųjų bendravimas su juos neva užverbavusiais asmenimis neišėjo už įprasto bendravimo ribų ir negalėjo būti kriminalizuotas. Kaltinime esantis verbavimo aprašymas ir teismų nustatytos faktinės aplinkybės teismams leido daryti pagrįstą išvadą, kad nukentėjusieji nebuvo įtikinėjimais, pažadais, siūlymais ar kitokiais būdais skatinami duoti sutikimą vykti į užsienį išnaudojimo tikslais.

Dėl gabenimo, kaip prekybos žmonėmis požymio, kasacinis teismas pažymėjo, kad gabenimas yra išnaudojimo tikslais atliekamas asmens transportavimas (fizinis perkėlimas) iš vienos vietos į kitą. Gabenimas gali būti inkriminuotas kaip savarankiškas veiksmas – kai asmens vaidmuo yra tik transportuoti nukentėjusį iš vienos vietos į kitą, – arba kaip kaltininko ar bendrininkų vėlesnis veiksmas po asmens pirkimo, pardavimo, kitokio perleidimo ar įgijimo, verbavimo arba laikymo nelaisvėje, siekiant pristatyti asmenį į jo išnaudojimo vietą. Tais atvejais, kai kaltininkas, panaudojęs vieną iš BK 147 straipsnio 1 dalyje nurodytų valios įveikimo būdų, užverbavo kitą asmenį ir pats jį gabena, laikoma, kad užverbuotojo valia jau yra palaužta ir gabenimas yra tik tolesnių kaltininko tikslų įgyvendinimas. Tačiau teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad ne bet koks vykimas kartu reiškia gabenimą ir kartu vykstančio asmens kontrolę. Svarbu įvertinti, ar inkriminuoti veiksmai reiškia kriminalinį gabenimą, ar vykimą kartu su į užsienyje esančią darbo vietą grįžtančiais asmenimis, kurie padės surasti darbą. Netgi vykimas kitą dieną po pokalbio, jeigu kelionė ir buvo suplanuota tai dienai, ar kelionės išlaidų apmokėjimas, prokuratūrai neatskleidus, kad tai buvo padaryta išnaudojimo tikslu, gali nerodyti kriminalinio gabenimo. Šioje byloje teismams teisingai nustačius, kad tarp išteisintųjų ir nukentėjusiųjų buvę santykiai nereiškia verbavimo, kaltinime nenurodžius kitokių valios palaužimo aplinkybių, be to, nenustačius kartu su nukentėjusiais vykusių asmenų, o išteisintajam neinkriminavus ir nenustačius bendrininkavimo su nenustatytais asmenimis požymių, teisėjų kolegija padarė išvadą, kad išteisintieji negabeno nukentėjusiųjų.

Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas prokuroro ir nukentėjusiųjų atstovo kasacinius skundus atmetė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-41-654/2026

BK 187 straipsnio 1 dalies taikymas

Dėl baudžiamosios atsakomybės, kaip ultima ratio, principo taikymo už svetimo turto sunaikinimą ar sugadinimą

Apžvelgiamoje baudžiamojoje byloje pirmosios instancijos teismas nuteisė, o apeliacinės instancijos teismas išteisino du kaltininkus pagal BK 187 straipsnio 1 dalį už tai, kad jie išrovė nukentėjusiojo pasodintus krūmus. Prokuroras ir nukentėjusiojo atstovas kasaciniais skundais ginčijo tokį apeliacinės instancijos teismo sprendimą. Kasatorių teigimu, apeliacinės instancijos teismas netinkamai atribojo baudžiamosios teisės normas nuo civilinės teisės normų ir dėl BPK pažeidimų padarė neteisingą išvadą, kad kaltininkai išrovė nukentėjusiojo pasodintus krūmus dėl tarp jų susiklosčiusių civilinių teisinių santykių.

Teisėjų kolegija nurodė, kad už svetimo turto sunaikinimą ar sugadinimą gali būti taikoma tiek civilinė, tiek baudžiamoji atsakomybė. Šis teisinio reguliavimo dvilypumas lemia, kad teismas, nagrinėjantis baudžiamąją bylą dėl svetimo turto sunaikinimo ar sugadinimo, turi apsvarstyti, ar už tokio pobūdžio veiką būtina taikyti baudžiamosios teisės poveikio priemones ir ar nepakanka apsiriboti tik civilinės teisės nustatytais gynimo būdais. Priimant šį sprendimą, turi būti įvertinamos bylos aplinkybės, atskleidžiančios tokios veikos (teisės pažeidimo) pavojingumą, vertinamas bendras aplinkybių kontekstas, vadovaujamosi proporcingumo principu, atsižvelgiant į baudžiamosios atsakomybės kaip paskutinės priemonės (lot. *ultima ratio*) kriterijus.

Kasacinis teismas pažymėjo, kad išvada, jog svetimo turto sunaikinimo ar sugadinimo veiksmai vertinami kaip civilinis deliktas ir turi būti sprendžiami civiline tvarka, turi būti pagrįsta teisiniais argumentais ir tinkamai motyvuota. Aptariamam atveju apeliacinės instancijos teismas iš esmės į išteisintųjų gynėjo apeliacinio skundo argumentus neatsakė, jokių konkrečių bylos duomenimis pagrįstų motyvų nepateikė – pacitavęs teismų praktiką apie baudžiamosios teisės, kaip *ultima ratio*, taikymo principą, teismas konstatavo, kad tarp išteisintųjų ir nukentėjusiojo susiklostė civiliniai teisiniai santykiai (esant ginčui dėl žemės sklypų ribos ir išteisintiesiems manant, kad jie taip įgyvendino savo, kaip žemės sklypo savininkų, teises), kurie į baudžiamuosius teisinius santykius gali pereiti tik esant tam tikroms papildomoms sąlygoms, kurios šiuo atveju nebuvo nustatytos. Teismas nenurodė, kokios tos papildomos sąlygos turėtų būti, jų nevertino byloje nustatytų aplinkybių kontekste. Konstatuodamas, kad nėra išbandytos ir išnaudotos nukentėjusiojo galimybės išspręsti ginčą su kaltininkais civiline tvarka (byloje nėra duomenų apie tai, kad nukentėjusysis aptariamam klausimu būtų kreipęsis į teismą civilinio proceso tvarka), teisėjų kolegijos vertinimu, apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai įvedė papildomą, įstatyme nenustatytą sąlygą baudžiamajai atsakomybei kilti. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad tiek civilinė, tiek ir baudžiamoji teisė saugo tas pačias vertybes ir labai dažnai šių teisės šakų atsakomybės yra taikomos kartu. Dėl to apeliacinės instancijos teismo nurodyta įstatyme nenustatyta sąlyga baudžiamajai atsakomybei kilti – pirmiausia išnaudoti galimybes ginti pažeistas teises civilinio proceso tvarka – nėra pagrįsta ir neturėtų būti taikoma.

Kasacinis teismas konstatavo, kad jei veika turi aiškiai nustatytus nusikalstamos veikos požymius, turėtų būti taikoma baudžiamoji, o ne kitos rūšies teisinė atsakomybė. Tokiu atveju esant pagrindui ir, vadovaujantis teisingumo ir proporcingumo principais, motyvuotai gali būti taikomos baudžiamajame įstatyme įtvirtintos nuostatos dėl kaltininko teisinės padėties palengvinimo. Baudžiamoji atsakomybė gali būti laikoma *ultima ratio* tik tais atvejais, kai nusikalstamos veikos apibrėžimas yra pernelyg abstraktus, platus, dviprasmiškas, neaiškus, sudaro prielaidas interpretacijoms, yra dubliuojantis kitų teisės šakų nustatytą teisinę atsakomybę ir kyla problemų dėl baudžiamosios atsakomybės atribojimo nuo kitų teisės šakų teisinės atsakomybės. Šioje baudžiamojoje byloje apeliacinės instancijos teismas tokių aplinkybių nenurodė ir jų nevertino, pirmosios instancijos teismo išvadų apie nustatytus nusikalstamos veikos požymius kaltininkų veikoje nepaneigė, dėl to teisėjų kolegija padarė išvadą, kad pirmosios instancijos teismo nuosprendžio teisėtumas ir pagrįstumas pagal paduotą apeliacinį skundą liko neįvertinti.

Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, kasacinis teismas apeliacinės instancijos teismo nuosprendį panaikino ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-95-719/2026

BK 199² straipsnio 1 dalies taikymas

Dėl dalyko

Šioje baudžiamojoje byloje pirmosios instancijos teismas išteisino, o apeliacinės instancijos teismas nuteisė bendrovės direktorių pagal BK 199² straipsnio 1 dalį už neteisėtą disponavimą akcizais apmokestinamomis prekėmis, t. y. už tai, kad jis bendrovės naudojamose patalpose, pažeisdamas Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo nuostatas, pagaminęs neteisėtai laikė akcizais apmokestinamas prekes – 1 070,80 kg rūkomojo tabako. Nuteistojo gynėjas kasaciniame skunde teigė, kad bendrovės naudojamose patalpose per patikrinimą Muitinės kriminalinės tarnybos pareigūnų rastos tabako medžiagos (7 dėžės) buvo ne akcizinė prekė, o neapdorotas tabakas (neperdirbtas žaliavinis tabakas).

Teisėjų kolegija konstatavo, kad aptariamas bylai aktualus tabakas, už kurio disponavimą ir buvo nuteistas bendrovės direktorius, buvo apdirbtas, t. y. jame rasta tabako drėgmei išlaikyti skirta medžiaga – glicerolis, susmulkintas, jį galima rūkyti be tolesnio pramoninio apdorojimo, t. y. šio nebūtina smulkinti, toliau apdirbti, tabako gaminyje smilksta, yra tinkamas rūkyti, dėl to atitinka teisės aktuose apibrėžtą sąvoką „rūkomasis tabakas“ ir yra pagrįstai pripažintas BK 199² straipsnio 1 dalyje nustatytos nusikalstamos veikos dalyku. Kartu kasacinis teismas pažymėjo, kad bendrovės sandėlyje buvo rastos priemonės, reikalingos ne tik tabakui sandėliuoti, kilnoti ir pakuoti, bet ir jam perdirbti.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija nuteistojo gynėjo kasacinį skundą atmetė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-81-891/2026

2. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso įstatymo laikymasis

BPK 8 straipsnio, BPK 44 straipsnio 2 ir 7 dalių nuostatų laikymasis

Dėl teisės į vertimą suprantama kalba užtikrinimo

Kasaciniame skunde nuteistojo gynėja teigė, kad nebuvo užtikrinta nuteistojo teisė dalyvauti baudžiamajame procese jo gimtąja albanų kalba, jam nebuvo išverstas ir pirmosios instancijos teismo nuosprendis į šią kalbą. Taip iš esmės buvo pažeistos BPK 8 straipsnio 2, 3, 5 dalių nuostatos, Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis ir 6 straipsnio 3 dalies e punktas, šiose nuostatose ir BPK 44 straipsnio 2, 7 dalyse įtvirtintas sąžiningo proceso reikalavimas, nesilaikyta Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) praktikoje įtvirtintų reikalavimų.

Kasacinis teismas nurodė, kad nors baudžiamasis procesas Lietuvos Respublikoje vyksta lietuvių kalba, lietuvių kalbos nemokantiems proceso dalyviams turi būti užtikrinta teisė naudotis vertėjo pagalba ir gauti išverstus esminius proceso dokumentus. Teisė į vertimą žodžiu ir raštu turi būti reali ir veiksminga, sudaranti asmeniui galimybę suprasti jam pateiktą kaltinimą, proceso eigą ir tinkamai įgyvendinti teisę į gynybą. Kartu teisėjų kolegija pažymėjo, kad nei pagal BPK, nei pagal EŽTT praktiką nereikalaujama išversti visų proceso dokumentų į asmens gimtąją kalbą, jeigu užtikrinama galimybė veiksmingai dalyvauti procese ir suprasti jo esmę.

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad nuo pirmųjų procesinių veiksmų atlikimo momento nuteistajam buvo užtikrinta vertėjo pagalba anglų kalba, jis buvo informuotas apie savo procesines teises, be to, nei jis pats, nei jo gynėja nereiškė abejonių dėl jo anglų kalbos žinių pakankamumo. Ikiteisminio tyrimo metu nuteistasis parodymus pageidavo duoti anglų kalba, vėliau vienos apklausos metu jam buvo užtikrintas ir albanų kalbos vertėjas. Kaltinamasis aktas buvo išverstas į albanų kalbą. Bylą nagrinėjant teisme, nuteistajam buvo užtikrintas vertimas anglų kalba, o apeliacinės instancijos teisme – tiek anglų, tiek albanų kalbomis. Vertėjams nebuvo reiškiama nušalinimai ar pastabos dėl vertimo kokybės. Nors nuteistojo gynėjas elektroniniu paštu teiravosi teismo dėl nuosprendžio vertimo į albanų kalbą, tačiau, atsižvelgdamas į tai, kad paties gynėjo prašymu bylos nagrinėjimas pirmosios instancijos teisme vyko su anglų kalbos vertėju pagalba, teismas informavo gynėją, kad nuosprendis į albanų kalbą nebus verčiamas. Teisėjų kolegijos vertinimu, nors pirmosios instancijos teismo nuosprendis buvo išverstas į anglų, o ne į albanų kalbą, tai nesutrukdė nuteistajam susipažinti su nuosprendžio turiniu ir kartu su gynėju pateikti apeliacinį skundą. Kartu teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad, bylą nagrinėjant apeliacine tvarka, nuteistajam buvo užtikrintas vertimas tiek į anglų, tiek į albanų kalbą, o jo prašymu paskirtas anglų kalbą mokantis gynėjas. Nuteistasis ir jo gynėjas nušalinimų vertėjams nepareiškė, pastabų dėl vertimo kokybės nepateikė. Apeliacinės instancijos teismo nutartis buvo išversta į albanų kalbą.

Teisėjų kolegijos vertinimu, nuteistajam tiek ikiteisminio tyrimo metu, tiek bylą nagrinėjant abiejų instancijų teismuose buvo tinkamai užtikrinta teisė dalyvauti procese jam pakankamai gerai suprantama anglų kalba, o atskirais proceso etapais – ir gimtąja albanų kalba. Iš bylos duomenų matyti, kad nuteistojo anglų kalbos žinios buvo pakankamos teisei į gynybą veiksmingai įgyvendinti: jis ilgą laiką gyveno ir dirbo Jungtinėje Karalystėje, anglų kalba bendravo su nukentėjusiąja, šia kalba davė parodymus, pasakė paskutinį žodį ir bendravo su

gynėjais. Taip pat reikšminga tai, kad klausimą dėl teisės dalyvauti procese albanų kalba pažeidimo nuteistasis iškėlė tik apeliaciniame skunde, priėmus jam nepalankų pirmosios instancijos teismo nuosprendį.

Atsižvelgdama į nurodytus argumentus, teisėjų kolegija konstatavo, kad nuteistojo teisė veiksmingai dalyvauti baudžiamajame procese jam suprantama kalba buvo tinkamai užtikrinta, tad BPK 8 straipsnyje įtvirtintas proceso kalbos principas ir teisė į gynybą nebuvo pažeisti, todėl šiuos kasacinio skundo argumentus teisėjų kolegija atmetė kaip nepagrįstus.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-85-628/2026

BPK 20 straipsnio 1 ir 4 dalių, Advokatūros įstatymo 46 straipsnio nuostatų laikymasis

Dėl kriminalinės žvalgybos veiksmų prieš advokatą metu gautų duomenų leistinumo

Kasaciniame skunde buvo teigiama, kad kriminalinės žvalgybos veiksmai prieš advokatą buvo sankcionuoti ir vykdomi pažeidžiant Advokatūros įstatyme įtvirtintas advokato veiklos garantijas, todėl jų metu gauti duomenys negali būti laikomi leistiniais įrodymais.

Kasacinis teismas nurodė, kad advokato ir kliento bendravimo konfidencialumo apsauga yra svarbi teisės į gynybą ir teisingo bylos nagrinėjimo garantija. Advokatūros įstatyme ir BPK įtvirtintas draudimas kontroliuoti advokato ir jo kliento susižinojimą, tačiau teismų praktikoje pripažįstama, kad ši apsauga nėra absoliuti. Advokato profesinės paslapties ribojimas galimas išimtiniais atvejais, kai yra pagrįstų duomenų apie paties advokato galimai daromas nusikalstamas veikas. Tokiais atvejais advokatui gali būti taikomi kriminalinės žvalgybos veiksmai, jeigu yra nustatytas jų teisinis ir faktinis pagrindas, o surinkti duomenys nėra susiję su advokato ir jo kliento konfidencialiu bendravimu. Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad Advokatūros įstatymo nuostatos saugo būtent advokato ir kliento susižinojimą, o ne advokato bendravimą su kitais asmenimis apskritai.

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad kriminalinės žvalgybos veiksmai prieš advokatą buvo atliekami esant duomenų apie jos galimą dalyvavimą korupcinio pobūdžio nusikalstamosiose veikose. Teismai nustatė, kad šie veiksmai buvo sankcionuoti esant pakankamam teisiniam ir faktiniam pagrindui, o jų metu gauti duomenys nebuvo susiję su advokatės ir jos klientų konfidencialiu bendravimu. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju buvo tiriamos ne su profesinių pareigų vykdymu susijusios aplinkybės, o pačios advokatės galimas dalyvavimas darant nusikalstamas veikas.

Atsižvelgusi į byloje nustatytą nusikalstamos veikos mechanizmą, surinktų duomenų turinį ir jų gavimo aplinkybes, teisėjų kolegija pripažino, kad įrodymų gavimo būdas atitiko Advokatūros įstatymo 46 straipsnio 3 dalyje nustatytą išimtį, leidžiančią riboti profesinės paslapties apsaugą tais atvejais, kai yra tiriama paties advokato galima nusikalstama veika, todėl šiuos kasacinio skundo argumentus atmetė kaip nepagrįstus.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-68-976/2026

BPK 20 straipsnio 5 dalies nuostatų laikymasis

Dėl neblaivumo laipsnio nustatymo

Kasaciniame skunde asmens, kuriam byla nutraukta, gynėjas teigė, kad nustatant galutinį neblaivumo laipsnį buvo netinkamai įvertinta alkotesterio paklaida. Kasatoriaus nuomone, tikrinant jo ginamojo neblaivumą naudoto alkotesterio metrologinės patikros sertifikate nepagrįstai buvo nurodyta gamintojo techninėje dokumentacijoje nustatyta 1,7 proc. paklaida, nors, pagal patikros metu galiojusią metodiką, turėjo būti taikoma 8 proc. paklaida. Anot kasatoriaus, pritaikius 8 proc. paklaidą jo ginamajam būtų nustatytas 1,41 promilės neblaivumas, užtraukiantis administracinę, o ne baudžiamąją atsakomybę.

Kasacinis teismas nurodė, kad nagrinėjant bylas dėl transporto priemonės vairavimo esant neblaiviam teismas turi įvertinti, ar nustatant asmens neblaivumą buvo tinkamai laikomasi neblaivumo nustatymą reglamentuojančių teisės aktų ir metodikų reikalavimų. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal galiojantį teisinį reguliavimą neblaivumo tikrinimas turi būti atliekamas metrologiškai patikrintomis techninėmis priemonėmis, o pirmojo ir pakartotinio matavimo rezultatams nesutampant vertinamas mažesnis nustatytas rodmuo.

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad asmens, kuriam byla nutraukta, neblaivumas buvo tikrinamas metrologiškai patikrintu alkotesteriu „Drager Alcotest 7510“. Pirmojo matavimo metu nustatytas 1,66 promilės, o pakartotinio – 1,54 promilės neblaivumas. Pritaikius alkotesterio patikros sertifikate nurodytą 1,7 proc. paklaidą, nustatyta 1,51 promilės etilo alkoholio koncentracija iškvėptame ore. Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad alkotesterio metrologinę patikrą atlikusi specialistė paaiškino, jog patikros metu buvo tikrinama konkretaus prietaiso atitiktis gamintojo techninėje dokumentacijoje nurodytam tikslumui, o patikros rezultatai patvirtino, kad faktinė paklaida neviršijo leistinų ribų.

Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad metodikoje nurodyta 8 proc. paklaida yra didžiausia leistina paklaida vertinant matavimo priemonės tinkamumą, o ne konkretaus alkotesterio individuali paklaida. Kiekvieno prietaiso paklaida nustatoma individualiai metrologinės patikros metu, atsižvelgiant į konkretaus matuoklio technines charakteristikas. Naujojoje metodikoje aiškiai įtvirtinta galimybė vadovautis gamintojo techninėje dokumentacijoje nurodyta mažesne paklaida, tačiau ši nuostata buvo pripažinta tikslinamojo pobūdžio ir nereiškia, kad iki jos įsigaliojimo paklaida turėjo būti nustatoma kitaip.

Atsižvelgdama į nurodytus argumentus, teisėjų kolegija konstatavo, kad teismai pagrįstai rėmėsi alkotesterio patikros sertifikate nurodyta 1,7 proc. paklaida ir teisingai nustatė, jog kasatoriaus ginamojo iškvėptame ore buvo 1,51 promilės etilo alkoholio koncentracija, todėl jo veika pagrįstai kvalifikuota pagal BK 281¹ straipsnio 1 dalį, o kasacinio skundo argumentai nesudarė pagrindo naikinti priimtus teismų sprendimus.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-114-788/2026

BPK 22 straipsnio 3 dalies nuostatų laikymasis

Dėl gynėjo ir ginamojo pozicijų skirtumo baudžiamajame procese

Kasaciniame skunde asmens, kuriam baudžiamoji byla nutraukta, gynėjas teigė, kad jam nėra privaloma ginamojo pozicija dėl kaltės pripažinimo, nors jo ginamasis pripažino kaltę ir buvo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą, gynėjas nuosekliai laikėsi pozicijos dėl jo ginamojo nekaltumo ir prašė baudžiamąją bylą nutraukti, nes nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamąjį nusižengimo požymių.

Apžvelgiamą bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme, kaltinamasis visiškai pripažino savo kaltę ir gailėjosi padaręs nusikalstamą veiką. Šios aplinkybės nustatymas buvo būtinas teismui priimant sprendimą atleisti jį nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą (BK 40 straipsnio 2 dalies 1 punktas). Toks pirmosios instancijos teismo sprendimas negalėtų būti priimtas kaltinamajam, jei jis būtų neigęs savo kaltę dėl jam inkriminuotos nusikalstamos veikos. Tačiau gynėjas tiek apeliaciniame, tiek kasaciniame skunduose išsakė poziciją dėl jo ginamojo nekaltumo ir prašė bylą jam nutraukti. Teisėjų kolegijos vertinimu, toks gynėjo procesinis veikimas rodo gynybos dviprasmiškumą ir prieštarauja jo ginamojo byloje patenkintam interesui būti atleistam nuo baudžiamosios atsakomybės. Šiame kontekste teisėjų kolegija pabrėžė, kad kaltės pripažinimas ar nepripažinimas teisinio bylos nagrinėjimo metu yra svarbi aplinkybė, turinti reikšmės galutiniam procesiniam sprendimui. Kaltės pripažinimas vien tam, kad teismas galėtų priimti sprendimą atleisti asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės, tačiau realiai ketinant apskųsti tokį sprendimą nekaltumo pagrindu, gali reikšti, kad kaltinamasis suklaidino teismą dėl esminės atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės sąlygos.

Atsižvelgdama į nurodytus argumentus, teisėjų kolegija konstatavo, kad gynėjo kasaciniame skunde dėstoma pozicija dėl asmens, kuriam baudžiamoji byla nutraukta, nekaltumo nesuderinama su paties proceso metu pasirinkta gynybos pozicija ir jam palankiu procesiniu sprendimu.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 19 d. nutartis baudžiamajoje byloje Nr. 2K-114-788/2026

BPK 28 straipsnio 1 dalies nuostatų laikymasis

Dėl juridinio asmens pripažinimo nukentėjusiuoju baudžiamajame procese

Kasaciniame skunde civiliniai ieškovai teigė, kad teismai nepagrįstai apribojo jų procesines teises, nes baudžiamajoje byloje juridiniai asmenys buvo pripažinti tik civiliniais ieškovais, bet ne nukentėjusiais. Kasatorių nuomone, dėl tokio teisinio reguliavimo buvo apribotos jų galimybės visapusiškai ginti pažeistas teises ir siekti visiško žalos atlyginimo baudžiamajame procese.

Bylą nagrinėjusi mišri išplėstinė septynių teisėjų kolegija pažymėjo, kad, pagal BPK 28 straipsnio 1 dalį, nukentėjusiuoju gali būti pripažįstamas tik fizinis asmuo, kuriam

nusikalstama veika padarė fizinės, turtinės ar neturtinės žalos, o juridinis asmuo, patyręs žalą dėl nusikalstamos veikos, gali būti pripažįstamas tik civiliniu ieškovu. Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad nukentėjusiojo procesinės teisės yra platesnės negu civilinio ieškovo, nes civilinis ieškovas savo teises gali įgyvendinti tik tiek, kiek tai susiję su civiliniu ieškiniu, o nukentėjusysis turi teisę aktyviai dalyvauti sprendžiant ir kitus baudžiamojo proceso klausimus.

Išplėstinė teisėjų kolegija nurodė, kad juridinis asmuo yra savarankiškas teisiųjų santykių subjektas, galintis savo vardu įgyti teises ir pareigas, būti ieškovu ar atsakovu teisme. Nors fizinių ir juridinių asmenų prigimtis skiriasi, tam tikruose teisiniuose santykiuose jų teisinė apsauga yra vienoda. Konstitucija saugo ne tik fizinių, bet ir juridinių asmenų nuosavybės teises, o juridinio asmens dalykinė reputacija įstatymų saugoma analogiškai kaip fizinio asmens garbė ir orumas. Kartu išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad nusikalstamomis veikomis gali būti pažeidžiamos tiek fizinių, tiek juridinių asmenų teisės ir teisėti interesai, todėl tais atvejais, kai juridiniam asmeniui nusikalstama veika padaroma turtinės ar neturtinės žalos, nėra akivaizdaus pagrindo jo procesinę padėtį vertinti kitaip nei fizinio asmens.

Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad, pagal galiojantį teisinį reguliavimą, juridinis asmuo, kuriam nusikalstama veika padaryta žala, baudžiamajame procese turi siauresnes galimybes ginti savo teises nei fizinis asmuo. Toks reguliavimas riboja juridinio asmens galimybes veiksmingai dalyvauti baudžiamajame procese ir naudotis visomis teisėmis, kurios suteikiamos nukentėjusiajam. Dėl to kilo abejonė, ar BPK 28 straipsnio 1 dalyje nėra legislatyvinės omissijos, nes joje nenustatyta galimybė nukentėjusiuoju pripažinti juridinį asmenį, kuriam nusikalstama veika padarė turtinės ar neturtinės žalos.

Atsižvelgdama į nurodytus argumentus, išplėstinė teisėjų kolegija nutarė kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl BPK 28 straipsnio 1 dalies atitikties Konstitucijos 30 straipsnio 1 daliai, 29 straipsnio 1 daliai ir konstituciniam teisinės valstybės principui tiek, kiek joje nenustatyta, kad nukentėjusiuoju gali būti pripažįstamas juridinis asmuo, kuriam nusikalstama veika padarė turtinės ar neturtinės žalos.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-55-648/2026

BPK 44 straipsnio 5 dalies, BPK 58 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatų laikymasis

Dėl teismo ir teisėjo nešališkumo

Kasaciniame skunde nuteistojo gynėjas teigė, kad buvo pažeista nuteistojo teisė į nešališką teismą, nes bylą nagrinėjusios teisėjos viešai reiškiamos feministinės pažiūros ir kai kurie jos procesiniai veiksmai kėlė pagrįstą abejonių dėl jos nešališkumo.

Kasacinis teismas nurodė, kad, pagal EŽTT ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką, teisėjo nešališkumas vertinamas taikant du testus – subjektyvųjį ir objektyvųjį. Subjektyvusis testas siejamas su tuo, ar yra realių duomenų, leidžiančių spręsti apie teisėjo asmeninį tendencingumą ar išankstinį nusistatymą. Objektyvusis testas reikalauja, kad bylos nagrinėjimas ir teismo elgesys nesudarytų pagrįstą abejonių dėl teismo neutralumo ir neleistų susidaryti įspūdžiui, jog teismas yra palankus kuriai nors proceso šaliai ar suinteresuotam tam

tikra bylos baigtimi. Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad vien proceso dalyvio abejonės dėl teisėjo nešališkumo nėra pakankamas pagrindas teisėją nušalinti. Tokios abejonės turi būti grindžiamos objektyviais ir realiais faktais, keliančiais pagrįstą abejonę dėl teismo nešališkumo, priešingu atveju būtų sudarytos prielaidos piktnaudžiauti nušalinimo institutu ir pažeisti teisėjo nepriklausomumo principą.

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad nuteistasis ir jo gynėjas tris kartus reikė nušalinimą bylą nagrinėjusiai teisėjai, teigdami, jog dėl viešai deklaruojamų feministinių pažiūrų ji negali objektyviai ir nešališkai išnagrinėti bylos, yra nusiteikusi prieš kaltinamąjį kaip vyrą, riboja jo galimybes pasisakyti ir diskriminuoja jį kaip užsienietį. Gynėjas taip pat prašė bylą nagrinėti mišriai vyrų ir moterų teisėjų kolegijai. Visi pareikšti nušalinimai buvo atmesti kaip deklaratyvūs ir nepagrįsti objektyviais duomenimis, konstatavus, kad teisėjos asmeninės pažiūros savaime nepatvirtina jos šališkumo ar nesugebėjimo nešališkai vykdyti teisingumo. Apeliacinės instancijos teismas, išnagrinėjęs analogiškus apeliacinio skundo argumentus, padarė išvadą, kad byloje nėra duomenų, leidžiančių abejoti teisėjos nešališkumu nei subjektyviuoju, nei objektyviuoju aspektu. Be to, apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad teisėjos kreipimasis dėl mišrios teisėjų kolegijos sudarymo buvo nulemtas gynėjo prašymo ir savaime nerodo jos šališkumo, o teismo posėdžio protokolai ir jų įrašai nepatvirtina, jog teisėja proceso metu būtų elgusis tendencingai ar pažeidusi kaltinamojo teises.

Teisėjų kolegija sutiko su šiomis išvadomis ir pažymėjo, kad teisėjo asmeninės pažiūros ar įsitikinimai savaime nesudaro pagrindo abejoti jo nešališkumu. Teisėjai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi ir privalo vadovautis tik įstatymu, todėl sprendžiant dėl galimo šališkumo turi būti nustatyti konkretūs objektyvūs duomenys, patvirtinantys teisėjo tendencingumą ar išankstinį nusistatymą.

Šiame kontekste teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad teisėjas, kaip ir kiekvienas asmuo, turi Konstitucijoje ir įstatymuose garantuojamas teises bei laisves, įskaitant teisę į privatą gyvenimą, kurio dalis yra jo asmeninės pažiūros ir įsitikinimai. Tačiau vien aplinkybė, kad teisėjas turi tam tikras vertybines nuostatas ar viešai reiškia savo pažiūras, savaime nesudaro pagrindo abejoti jo nešališkumu nagrinėjant konkrečią bylą. Sprendžiant dėl galimo teisėjo šališkumo reikšminga ne pačių pažiūrų egzistavimo aplinkybė, o tai, ar jos turėjo įtakos bylos nagrinėjimui, proceso eigai ar priimtiems sprendimams.

Kasacinis teismas pabrėžė, kad teisėjai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi ir nešališki, vadovaujasi tik įstatymu, o teisėjo nešališkumas neatsiejamas nuo jo nepriklausomumo principo. Todėl teisėjas privalo būti atsparus bet kokiai išorinei ar vidinei įtakai ir užtikrinti, kad bylos nagrinėjimas ir priimami procesiniai sprendimai nebūtų paveikti jo asmeninių pažiūrų, įsitikinimų ar proceso dalyvių bei kitų asmenų daromo spaudimo.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatavo, kad apeliacinės instancijos teismas pagrįstai atmetė argumentus dėl pirmosios instancijos teismo šališkumo, todėl šiuos kasacinio skundo argumentus atmetė kaip nepagrįstus.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-85-628/2026

BPK 149 straipsnio nuostatų laikymasis

Dėl kratos teisėtumo

Kasaciniame skunde nuteistasis kartu su gynėju teigė, kad teismai nepagrįstai pripažino teisėta kratą, kuri buvo atlikta pareigūnams apgaule patekus į jo gyvenamąją vietą.

Kasacinis teismas nurodė, kad kasatoriai neginčijo nei faktinio, nei teisinio kratos pagrindo. Byloje nustatyta, kad kriminalinės žvalgybos priemonėmis užfiksavus galimą kyšio perdavimą nuteistajam, dar tą pačią dieną buvo priimtas ikiteisminio tyrimo pareigūno sprendimas atlikti neatidėliotiną kratą jo gyvenamojoje vietoje. Kratos metu buvo rasti ir paimti bylai reikšmingi daiktai, įskaitant pinigus, vėliau pripažintus kyšio dalyku, o sprendimo atlikti kratą teisėtumas buvo patvirtintas ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi. Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad, pagal BPK 149 straipsnio 2 dalį, pareigūnas, atlikdamas kratą, turi teisę patekti į patalpas ir, esant būtinybei, atidaryti jas priverstinai, tačiau privalo vengti nereikalingo turto sugadinimo.

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad pareigūnai, siekdami patekti į nuteistojo gyvenamąją vietą, iš pradžių nurodė tikrosios savo atvykimo priežasties ir tik patekę į teritoriją informavo apie sprendimą atlikti neatidėliotiną kratą. Teisėjų kolegija pritarė teismų vertinimui, kad toks būdas patekti į gyvenamąją vietą buvo pasirinktas siekiant išvengti galimo nuteistojo, tuo metu buvusio teisėju, atsisakymo įleisti pareigūnus, taip pat reikšmingų tyrimui daiktų, įskaitant galimai kyšio dalyku esančius pinigus, paslėpimo ar sunaikinimo. Kolegija pažymėjo, kad vėlesnis elgesys – nesutikimas įsileisti pareigūnus, bandymas pasišalinti ir mėginimas sunaikinti kaip kyšį gautus pinigus – patvirtino tokių pareigūnų nuogąstavimų pagrįstumą. Teisėjų kolegijos vertinimu, pirminiai pareigūnų veiksmai, nenurodant tikrosios savo atvykimo priežasties, leido išvengti tiek galimo priverstinio patekimo į patalpas ir su tuo susijusio turto sugadinimo, tiek svarbių bylai duomenų praradimo.

Atsižvelgdama į nurodytas aplinkybes, teisėjų kolegija padarė išvadą, kad pareigūnų patekimas į gyvenamąją vietą, siekiant atlikti teisėtą ir pagrįstą neatidėliotiną kratą, nepažeidė kasatoriaus teisių ir negali būti vertinamas kaip neteisėtas patekimas į patalpas. Dėl to šiuos kasacinio skundo argumentus teisėjų kolegija atmetė kaip nepagrįstus.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-68-976/2026

III. CIVILINĖS BYLOS

Sutarčių teisė

Dėl viešojo pirkimo būdu sudarytos rangos sutarties sąlygos dėl kainos indeksavimo aiškinimo

Byloje ginčas kilo dėl kainos indeksavimo pagal viešojo pirkimo būdu sudarytą statybos darbų rangos sutartį. Šalys nesutarė, ar perskaičiuojant kainą turi būti įtraukti darbai, kuriuos

ieškovės (rangovės) vėluoja atlikti dėl savo kaltės. Ieškovės prašė įpareigoti atsakoves – užsakovę ir inžinierę – atitinkamai perskaičiuoti sutarties kainą ir priteisti skolą, susidariusią dėl netinkamai indeksuotos kainos.

Pirmosios instancijos teismas sprendimu dėl ieškinio pagrindo nusprendė, kad perskaičiuojant kainą neturi būti atsižvelgiama į vėlavimą atlikti darbus, nepriklausomai nuo to, dėl kurios iš šalių kaltės toks vėlavimas atsirado. Apeliacinės instancijos teismas nutartimi tokią teismo išvadą pripažino nepagrįsta, panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir perdavė bylą nagrinėti iš naujo.

Kasacinis teismas konstatavo, kad CK 6.193 straipsnyje įtvirtintos sutarčių aiškinimo taisyklės neišvengiamai suponuoja, jog, nesant aiškiai išreikštos sutarties šalių valios dėl sutarties sąlygų, sutartis turi būti aiškinama pagal įprastinę, nusistovėjusią tokių sutartinių santykių praktiką: aiškinant sutartį turi būti vertinama, kokią prasmę jai tokiomis pat aplinkybėmis būtų suteikę analogiški šalims protingi asmenys; turi būti atsižvelgiama į sutarties esmę ir tikslą bei jos sudarymo aplinkybes, įprastines sąlygas, nors jos sutartyje nenurodytos; jeigu abejojama dėl sąvokų, kurios gali turėti kelias reikšmes, šioms sąvokoms priskiriama priimtinausia, atsižvelgiant į tos sutarties prigimtį, esmę bei jos dalyką, reikšmę. Taigi, kuo labiau sutarties sąlyga yra nutolusi nuo įprastinės tokių sutartinių santykių praktikos, tuo aiškiau ji turi būti įtvirtinta sutartyje; išimtį iš bendrųjų taisyklių nustatanti sutarties sąlyga negali būti nustatyta nutylėjimu.

Kasacinis teismas pažymėjo, kad sutartyje nėra sąlygos, kurioje tiesiogiai būtų išdėstyta nuostata dėl darbų atlikimo terminų pažeidimo įtakos sutarties kainos indeksavimui – kad darbų, atliktų rangovėms pažeidus terminus, kaina turi būti indeksuojama. Kasacinis teismas nurodė, kad racionalaus viešųjų lėšų naudojimo poreikis ir strateginė objekto reikšmė savaime negali nulemti sutarties aiškinimo perkančiosios organizacijos naudai, tačiau šios aplinkybės yra reikšmingos viešųjų pirkimų dalyvių ketinimų aspektu – kaip įpareigojančios perkančiąją organizaciją atitinkamai veikti sudarant sutartį. Kainos perskaičiavimas rangovo naudai net ir už dėl jo kaltės ar rizikos pažeistus darbų terminus, taip nukrypstant nuo įprastinės rangos santykiuose šalių interesų ir rizikų pusiausvyros, neabejotinai neatitiktų racionalaus viešųjų lėšų naudojimo principo ir protingo asmens standarto.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas pakeitė apeliacinės instancijos teismo nutartį, nuroydamas, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas dėl ieškinio pagrindo panaikinamas ir priimamas naujas sprendimas – pripažįstama, jog indeksuojant sutarties kainą yra privaloma atsižvelgti į darbų atlikimo vėlavimą, kai toks vėlavimas yra nulemtas rangovių kaltės ar jų rizikai priskirtų aplinkybių.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-90-469/2026

Civilinė atsakomybė

Dėl bendrovės, kurios 50 proc. akcijų priklauso sankcionuotam asmeniui, lėšų kontrolės prezumpcijos ir bankų veiksmų teisėtumo taikant bendrovei ribojamąsias priemones

Ieškovė (bendrovė) prašė teismo įpareigoti atsakovus (du bankus) vykdyti banko sąskaitos sutartis, leidžiant ieškovei be apribojimų disponuoti banko sąskaitose esančiomis lėšomis. Atsakovai vienašališkai, savo iniciatyva įšaldė ieškovės turimas lėšas bankų sąskaitose, atsižvelgdami į tai, kad ieškovės akcininkas, vadovaujantis 2006 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos įsitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą (toliau – Reglamentas Nr. 765/2006) nuostatomis, įtrauktas į asmenų ir įmonių, kuriems taikomos Europos Sąjungos sankcijos, sąrašą. Ieškovė nurodė, kad jos akcininkui taikomos sankcijos neapima ieškovės bei jos turto ir neturi jai sukelti apribojimų ar neigiamų pasekmių, kadangi šiam asmeniui priklauso lygiai 50 proc. ieškovės akcijų.

Pirmosios instancijos teismas sprendimu ieškovės ieškinį atmetė. Apeliacinės instancijos teismas nutartimi pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT) pagal kasacinio teismo kreipimąsi šioje byloje priimtame 2026 m. kovo 12 d. sprendime byloje C-84/24, *EM SYSTEM*, išaiškino, kad bendrovės, kuri nėra įtraukta į Reglamento Nr. 765/2006 I priede pateiktą sąrašą, bet kurios lygiai 50 proc. akcijų priklauso į tą sąrašą įtrauktam asmeniui, banko sąskaitose turimos lėšos pagal šią nuostatą turi būti laikomos šio asmens valdomomis ar kontroliuojamomis lėšomis, todėl turi būti įšaldytos. Kasacinis teismas, atsižvelgdamas į šį išaiškinimą, nusprendė, kad nustačius, jog sankcionuojamam asmeniui priklauso 50 proc. ieškovės akcijų, vien šio fakto pakako tam, kad būtų taikoma kontrolės prezumpcija ir atsakovams kiltų pareiga įšaldyti ieškovės lėšas. Atsakovai nagrinėjamoje situacijoje neturėjo diskrecijos pasirinkti kitokio elgesio modelio kaip tik, atlikę pirminę patikrą remdamiesi prezumpcija, įšaldyti ieškovės lėšas. Taigi atsakovai, įvertinę Europos Sąjungos ribojamųjų priemonių reglamentavimą, jų įgyvendinimo praktiką bei iš sankcijų režimo kylančią pareigą užtikrinti prevencinį ir veiksmingą ribojamųjų priemonių taikymą, turėjo teisinį pagrindą įšaldyti ieškovės lėšas.

Kasacinis teismas pažymėjo, kad užtikrinant ieškovės teisę į gynybą, siekiant panaikinti lėšų įšaldymą, jai turi būti sudarytos sąlygos paneigti lėšų kontrolės prezumpciją įrodant, kad į Reglamento Nr. 765/2006 I priede pateiktą sąrašą įtrauktas asmuo nevaldo ar faktiškai nekontroliuoja jos lėšų ar ekonominių išteklių. Veiksminga ieškovės teisminė gynyba ginčijant jos lėšų kontrolės prezumpcijos taikymą turi būti įgyvendinama procese, kuriame vertinamas kompetentingos institucijos (Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos) sprendimo įtraukti ieškovę į sankcionuotų asmenų kontroliuojamų subjektų sąrašą teisėtumas ir pagrįstumas. Tai reiškia, kad klausimai dėl lėšų kontrolės prezumpcijos paneigimo, faktinės kontrolės nebuvimo ar sankcionuojamo asmens negalėjimo naudotis konkrečiomis lėšomis turi būti nagrinėjami atitinkamoje administracinėje byloje, kurioje ieškovė ginčija Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos priimtą administracinį aktą.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas apeliacinės instancijos teismo nutartį paliko nepakeistą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-29-1075/2026

Draudimo teisė

Dėl pagrindo, įvykus draudžiamajam įvykiui, draudikui sumažinti draudimo išmoką ir draudėjo vartotojo teisinės apsaugos

Ieškovas (draudėjas) prašė teismo priteisti iš atsakovo (draudiko) 50 proc. draudimo išmoką. Ieškovas nurodė, kad jis su atsakovu sudarė transporto priemonių kasko draudimo sutartį (toliau – Draudimo sutartis), pagal kurią buvo apdraustas ieškovo automobilis. Draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu automobilis buvo pavogtas. Atsakovas nepagrįstai ir neteisėtai, remdamasis Draudimo sutarties sąlyga, pagal kurią draudėjas turi apie draudžiamąjį įvykį (automobilio raktelio vagystę) per 7 kalendorines dienas raštu informuoti draudiką, ir CK 6.1012 straipsnio 2 dalimi, 6.1013 straipsniu, draudimo išmoką sumažino 50 proc. nuo apskaičiuotos automobilio rinkos vertės. Ieškovas įsitikinęs, kad jis pagal transporto priemonių kasko draudimo liudijimą ir draudimo produkto informacinį dokumentą turi teisę į 100 proc. draudimo išmoką. Atsakovas nepagrįstai rėmėsi draudimo taisyklėmis, kurios ieškovui buvo neįteiktos ir ieškovas su jomis nebuvo supažindintas. Atsakovo vertinimu, ieškovo neveikimas, nesilaikant bent minimalių atsargumo ir dėmesingumo reikalavimų (nepranešant atsakovui apie raktelio dingimą ir nesiimant priemonių automobiliui apsaugoti), vertintinas kaip didelis neatsargumas, sudaręs sąlygas automobilio vagystei. Taigi ieškovas negalėjo turėti teisėto lūkesčio, kad draudimo išmoka nebus sumažinta.

Pirmosios instancijos teismas sprendimu ieškinį tenkino iš dalies – priteisė ieškovui iš atsakovo 25 proc. draudimo išmoką. Apeliacinės instancijos teismas sprendimu pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikino ir priėmė naują sprendimą – ieškovo ieškinį atmetė. Teismai rėmėsi CK 6.1013 straipsnio 3 dalimi, pagal kurią draudikas turi teisę sumažinti draudimo išmoką, jei draudėjas pažeidžia bendrojo pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai, siekiant išvengti žalos dėl vagystės.

Kasacinis teismas konstatavo, kad CK 6.1013 straipsnio 3 dalis taikytina tik tuo atveju, kai draudėjas, įvykus draudžiamajam įvykiui, sąmoningai nesiima jam prieinamų protingų priemonių šiai žalai sumažinti ar išvengti. Kai yra sudaryta turto draudimo sutartis ir nėra konstatuota draudėjo ar apdraustojo tyčia, dėl draudimo išmokos sumažinimo sprendina vadovaujantis Draudimo įstatymo 106 straipsniu. Pastaroji norma reikalauja, kad tokie atvejai būtų nustatyti draudimo sutartyje ir aptarti individualiai. Todėl, nesant tokių atvejų nustatytų sutartyje ir aptartų individualiai, draudimo išmoka negali būti mažinama. Taigi teismams nenustačius, kad ieškovas pažeidė Draudimo sutarties sąlygas, nepagrįstai buvo atsisakyta patenkinti ieškinio reikalavimą.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas apeliacinės instancijos teismo sprendimą panaikino, o pirmosios instancijos teismo sprendimą pakeitė – padidino ieškovui iš atsakovo priteistos draudimo išmokos dydį iki 50 proc.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-91-1120/2026

Nemokumo teisė

Dėl kreditorių reikalavimų pobūdžio, jų teikimo tvarkos skolininkui iškėlus nemokumo bylą

Ieškovė (nuomotoja) prašė priteisti iš atsakovės (nuomininkės) nuostolių, patirtų negrąžinus nuomos sutartyje nurodyto turto, atlyginimą. Ieškovė nurodė, kad su atsakove sudarė nuomos sutartį, pagal kurią atsakovė išsinuomojo iš ieškovės nekilnojamąjį, kilnojamąjį turtą ir transporto priemones. Atsakovė įsipareigojimus pagal nuomos sutartį vykdė netinkamai, todėl ieškovės nemokumo administratorius inicijavo nuomos sutarties nutraukimą. Atsakovė taip ir neperdavė (negrąžino) ieškovės nemokumo administratoriui nuomos sutartyje nurodyto turto.

Pirmosios instancijos teismas ieškinį atmetė, nurodydamas, kad reikalavimas turėjo būti pareikštas atsakovės nemokumo byloje per įstatyme nustatytą terminą. Apeliacinės instancijos teismas šį sprendimą panaikino ir priteisė ieškovei nuostolių atlyginimą, nurodydamas, kad ieškovė kreipėsi ne dėl kreditoriaus reikalavimo tvirtinimo, todėl pirmiausia turėjo būti išnagrinėta civilinė byla pagal ieškovės reikalavimą dėl žalos atlyginimo.

Kasacinis teismas konstatavo, kad, skolininkui iškėlus nemokumo bylą, kreditoriai reikalavimus turi reikšti ne tiesiogiai teismui, o nemokumo administratoriui. Pastarasis, įvertinęs kreditorių pateiktų reikalavimų pagrįstumą, nemokumo bylą nagrinėjančiam teismui teikia argumentuotą nuomonę dėl pareikštų kreditorių reikalavimų, atitinkamai suformuluodamas nemokumo bylą nagrinėjančiam teismui prašymą juos tvirtinti arba jų netvirtinti. Nemokumo bylą nagrinėjantis teismas, spręsdamas kreditoriaus reikalavimo tvirtinimo klausimą, turi įvertinti kreditoriaus materialiojo reikalavimo pagrįstumą ir atitinkamai jį patvirtinti arba jo netvirtinti. Tais atvejais, kai dėl nemokumo administratoriaus teismui pateiktų tvirtinti konkrečių kreditorių reikalavimų jau yra kilęs ginčas, teismas tokių kreditorių reikalavimų tvirtinimo klausimą nagrinėja pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles ir atlieka išsamų įrodymų tyrimą. Teismas turi teisę spręsti kreditoriaus reikalavimo, atsiradusio iki nemokumo bylos iškėlimo, tvirtinimo klausimą, net ir tais atvejais, kai jis pateiktas praleidus Juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 41 straipsnio 1 dalyje nustatytą kreditorių reikalavimų pateikimo nemokumo administratoriui terminą, jeigu teismas šio termino praleidimo priežastis pripažįsta svarbiomis. Kuo ilgesnis yra termino finansiniam reikalavimui pateikti praleidimo laikotarpis, tuo svarbesnės objektyvios priežastys, pateisinančios šio termino praleidimą, turi egzistuoti, kad būtų pripažinta, jog finansinis reikalavimas gali būti priimtas tvirtinti.

Kasacinis teismas išaiškino, kad jeigu kreditoriaus reikalavimas nemokiam juridiniam asmeniui atsiranda po JANĮ 41 straipsnio 1 dalyje nustatyto kreditorių reikalavimų pateikimo nemokumo byloje termino prasidėjimo arba jo pabaigos ir dėl tokio kreditoriaus reikalavimo pagrįstumo kyla ginčas, jį pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles turi nagrinėti nemokumo bylą nagrinėjantis teismas. Šis teismas, spręsdamas tokio reikalavimo tvirtinimo klausimą, pirmiausia privalo įvertinti termino kreditoriaus reikalavimui pateikti praleidimo priežastis, trukmę ir kitas šio termino atnaujinimo klausimui tinkamai išspręsti reikšmingas aplinkybes, kadangi gali būti patvirtintas tik toks finansinis reikalavimas, kurio pateikimo tvirtinti terminas praleistas dėl svarbių priežasčių.

Kasacinis teismas, atsižvelgdamas į tai, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai kvalifikavo ieškovės reikalavimo nagrinėjimo tvarką ir dėl šios priežasties neįvertino formalaus reikalavimo kreditoriaus reikalavimui pareikšti, t. y. nepasisakė dėl JANĮ 41 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto termino (ne)praleidimo, jeigu jis praleistas, dėl teisinio pagrindo terminą atnaujinti (JANĮ 41 straipsnio 4 dalis), o nesant tam pagrindo, dėl JANĮ 41 straipsnio 6 dalies taikymo, panaikino apeliacinės instancijos teismo nutartį ir grąžino šiam teismui bylą nagrinėti iš naujo.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-82-403/2026

Dėl palūkanų ir delspinigių skaičiavimo nemokumo procese

Ieškovė (kreditorė) pateikė bankrutuojančios uždarnosios akcinės bendrovės nemokumo administratoriui prašymą įtraukti ją į kreditorių sąrašą su finansiniu reikalavimu, kurį sudarė paskola ir kompensuojamosios palūkanos. Nemokumo administratorė prašė netvirtinti ieškovės finansinio reikalavimo dėl palūkanų dalies, apskaičiuotos nuo nutarties iškelti restruktūrizavimo bylą įsiteisėjimo iki nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo.

Pirmosios instancijos teismas nutartimi atmetė ieškovės prašymą dėl palūkanų finansinio reikalavimo dalies patvirtinimo bankrutuojančios uždarnosios akcinės bendrovės bankroto byloje. Apeliacinės instancijos teismas pirmosios instancijos teismo nutartį paliko nepakeistą.

Kasacinis teismas nurodė, kad JANĮ įtvirtinta, jog nuo teismo nutarties iškelti nemokumo bylą įsiteisėjimo dienos iki teismo nutarties patvirtinti restruktūrizavimo planą arba nutraukti nemokumo bylą įsiteisėjimo dienos draudžiama skaičiuoti netesybas ir palūkanas už juridinio asmens prievolės, atsiradusias iki teismo nutarties iškelti nemokumo bylą įsiteisėjimo dienos (JANĮ 28 straipsnio 1 dalies 4 punktas). Šis straipsnis reglamentuoja nemokumo bylos iškėlimo pasekmes, todėl taikomas iškėlus tiek bankroto, tiek restruktūrizavimo bylą.

Kasacinis teismas pažymėjo, kad pareiga nutraukiant restruktūrizavimo bylą spręsti klausimą dėl bankroto bylos iškėlimo (JANĮ 114 straipsnio 3 dalis) teismui kyla dėl to, kad, nesant jokio objektyvaus pagrindo tikėtis, jog restruktūrizavimo procesu siekiami tikslai bus pasiekti ateityje, t. y. nutraukus restruktūrizavimo bylą, operatyviai turi būti pereinama prie kitos galimos priemonės – bankroto bylos iškėlimo svarstymo, kadangi, laiku nepašalinus nemokaus rinkos dalyvio iš rinkos, bus daroma žala kreditoriams ir bendrovei ir didinami jos įsiskolinimai. Nutraukdamas restruktūrizavimo bylą ir siekdamas iškelti bankroto bylą, teismas remiasi JANĮ 114 straipsnio 3 dalimi, todėl jokie ikiteisminės bankroto procedūros veiksmai neturi būti atliekami. Tokiu atveju nemokumo procesas laikytinas vientisu nuo restruktūrizavimo bylos iškėlimo iki galutinio proceso užbaigimo (bankroto pabaigos ir bendrovės išregistravimo), todėl palūkanų skaičiavimo draudimas, nustatytas JANĮ 28 straipsnio 1 dalies 4 punkte, taikomas nuo nemokumo bylos iškėlimo dienos, t. y. restruktūrizavimo bylos, ir tęsiasi viso proceso metu, neatsižvelgiant į jo formos pakeitimus.

Kasacinio teismo vertinimu, priešingu aiškinimu būtų paneigti pagrindiniai nemokumo reguliavimo principai – išsaugoti įmonės turto masę, užkirsti kelią nekontroliuojamam įsipareigojimų didėjimui ir užtikrinti kreditorių lygiateisiškumą. Tokia teisės aiškinimo kryptis lemia ir finansinių reikalavimų nustatymo principą: kreditorių reikalavimai nemokumo byloje turi būti fiksuojami tokio dydžio ir apimties, kokie jie buvo nutarties iškelti nemokumo bylą

įsiteisėjimo dieną, todėl šie reikalavimai negali būti didinami vėliau skaičiuojant palūkanas ar netesybas laikotarpiu, kai galioja minėtas draudimas. Todėl tais atvejais, kai restruktūrizavimo tikslai nepasiekiami ir nemokumo procesas pereina į bankrotą, nėra teisinio ar ekonominio pagrindo laikyti, kad palūkanos už visą restruktūrizavimo laikotarpį turėtų būti skaičiuojamos atgaline data, nes tai iškreiptų kreditorių interesų pusiausvyrą ir sumažintų bankroto procese kreditorių reikalavimams tenkinti būtiną turto masę.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas apeliacinės instancijos teismo nutartį paliko nepakeistą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-74-781/2026

Dėl juridinio asmens nemokumo nustatymo kriterijų, sprendžiant klausimą dėl juridinio asmens vadovo atsakomybės pažeidus pareigą nedelsiant inicijuoti nemokumo procesą

Ieškovė (likviduojama dėl bankroto uždaroji akcinė bendrovė) prašė priteisti iš atsakovo (buvusio bendrovės vadovo) žalos atlyginimą. Ieškovė nurodė, kad teismo nutartimi jai iškelta bankroto byla ir nustatyta, kad ji buvo nemoki daugiau nei pusantrų metų iki bankroto bylos iškėlimo, kai įmonei vadovavo atsakovas. Ieškovei sukeltos žalos dydis grindžiamas skaičiavimais, patvirtinančiais ieškovės kreditorių reikalavimų ieškovei padidėjimą per laikotarpį nuo atsakovo pareigos inicijuoti ieškovės bankroto bylą atsiradimo iki jo įgaliojimų vadovauti ieškovei pabaigos.

Pirmosios instancijos teismas sprendimu ieškinį atmetė. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad, priešingai nei nurodė pirmosios instancijos teismas, JANĮ nėra nustatytas reikalavimas, sprendžiant dėl juridinio asmens nemokumo momento, nustatyti juridinio asmens nemokumą tiek balanso, tiek ir likvidumo testais – šie kriterijai yra alternatyvūs, t. y. vieno iš jų nustatymas yra pakankamas juridinio asmens nemokumui konstatuoti. Apeliacinės instancijos teismas sprendimu panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priėmė naują sprendimą – ieškinį tenkino iš dalies: priteisė ieškovei iš atsakovo dalį žalos atlyginimo, kitą civilinės bylos dalį nutraukė.

Kasacinis teismas konstatavo, kad JANĮ 2 straipsnio 7 dalis, pagal kurią juridinio asmens nemokumas – juridinio asmens būseną, kai juridinis asmuo laiku negali vykdyti turtinių prievolių arba juridinio asmens įsipareigojimai viršija jo turto vertę, turi būti aiškinama kaip įtvirtinanti du alternatyvius nemokumo nustatymo kriterijus. Tai reiškia, kad juridinio asmens nemokumui konstatuoti pakanka nustatyti vieną iš JANĮ 2 straipsnio 7 dalyje nurodytų kriterijų: juridinio asmens negalėjimą laiku įvykdyti turtinių prievolių (likvidumo testas); arba tai, kad juridinio asmens įsipareigojimai viršija jo turto vertę (balanso testas).

Kasacinis teismas pažymėjo, kad šių kriterijų alternatyvus pobūdis nesudaro pagrindo bet kurį jų taikyti formaliai, neatsižvelgiant į juridinio asmens nemokumo instituto paskirtį ir tikslus. Keliant juridinio asmens bankroto bylą turėtų būti nustatoma reali į balansą įrašyto turto vertė, o juridinio asmens balanso duomenimis apie turtą ir jo vertę būtų galima remtis tik tuo atveju, kai nekyla abejonių dėl balanso duomenų patikimumo. Negalėjimas laiku įvykdyti prievolių taip pat neturėtų būti vertinamas atsietai nuo nemokumo instituto tikslų ir

paskirties, nevertinant įsipareigojimų nevykdymo sistemiskumo, pradelstų įsipareigojimų dydžio, struktūros ar kitų konkrečiu atveju pripažintinų reikšmingomis aplinkybių.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas apeliacinės instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-95-1249/2026

Civilinio proceso teisė

Dėl reikalavimo Europos Sąjungai atlyginti žalą dėl Europos deleguotojo prokuroro veiksmų teisingumo

Byloje ieškovas pareiškė reikalavimą atlyginti turtinę ir neturtinę žalą, patirtą dėl neteisėto sulaikymo, solidariai dviem atsakovėms: Lietuvos valstybei, atstovaujamai Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos bei Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos, ir Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos prokuratūros. Ieškovas reikalavimą dėl žalos atlyginimo pareiškė Lietuvos Respublikos teisme. Kadangi atsakovės nesutiko su Lietuvos Respublikos teismų jurisdikcija nagrinėti Europos Sąjungai pareikštą reikalavimą, byloje kilo ginčas dėl jurisdikcijos nustatymo.

Bylą nagrinėję teismai konstatavo, kad, remiantis 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas „Briuselis Ia“) 8 straipsnio 1 dalimi, abu reikalavimai (tiek Lietuvos Respublikai, tiek Europos Sąjungai) gali būti nagrinėjami nacionaliniame teisme Lietuvoje.

Kasacinis teismas nurodė, kad Europos Sąjungos pirminė teisė (Tarybos Reglamentas Nr. 2017/1939, Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo) aiškiai įtvirtina, jog tik ESTT turi jurisdikciją nagrinėti ginčus dėl Europos Sąjungos deliktinės atsakomybės. Kasacinio teismo vertinimu, šis teisinis reguliavimas yra aiškus, nedviprasmiškas ir tiesiogiai taikytinas nagrinėjamu atveju, todėl klausimo dėl žalos, galimai padarytos Europos deleguotajam prokurorui einant savo pareigas, atlyginimo sprendimas priskirtinas išimtinai ESTT jurisdikcijai ir negali būti nagrinėjamas nacionaliniame teisme. Atitinkamai nėra pagrindo pagal analogiją taikyti Reglamento „Briuselis Ia“ nuostatų, nes jos, kaip antrinės teisės normos, negali pakeisti pirminėje teisėje aiškiai nustatytos ESTT jurisdikcijos.

Kasacinis teismas taip pat pažymėjo, jog, sprendžiant dėl atsakomybės už ikiteisminio tyrimo metu valstybės ar Europos Sąjungos padarytus pažeidimus, Reglamentas „Briuselis Ia“ negali būti taikomas atsižvelgiant ir į tai, kad šis reglamentas taikomas tik civilinėms ir komercinėms byloms, tačiau netaikomas ginčams, kylantiems iš viešosios valdžios veiksmų (lot. *acta iure imperii*) (Reglamento „Briuselis Ia“ straipsnio 1 dalis). Nors ieškovas savo reikalavimą grindė deliktine atsakomybe, vien ši aplinkybė savaime nereiškia, kad ginčas patenka į šio reglamento taikymo sritį. Nagrinėjamu atveju ieškovo reikalavimas kilo iš neteisėtų baudžiamojo proceso veiksmų (neteisėto sulaikymo). Tokie veiksmai negali būti laikomi civilinio ar komercinio pobūdžio santykiais, patenkančiais į Reglamento „Briuselis Ia“ taikymo sritį.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas panaikino teismų procesinius sprendimus ir priėmė naują sprendimą – ieškinio dalį, kuria reiškiamas reikalavimas atsakovei Europos Sąjungai, paliko nenagrinėtą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-611/2026

Vykdyimo procesas

Dėl momento, kuris laikomas tinkamu vykdomajame dokumente nurodytos piniginės prievolės įvykdymu vykdyimo proceso metu, nustatymo

Byloje ginčas kilo iš situacijos, kai vykdyimo proceso dėl skolos ir palūkanų išieškojimo metu skolininkė (pareiškėja) sumokėjo į antstolės depozitinę sąskaitą visą skolą ir iki mokėjimo dienos susikaupusias visas palūkanas (bei vykdyimo išlaidas), tačiau palūkanų sumos antstolė nepervedė į išieškotojos sąskaitą dėl skolininkės prašymu teismo pritaiktų laikinųjų apsaugos priemonių – palūkanų išieškojimo vykdomojoje byloje sustabdymo. Panaikinus laikinąsias apsaugos priemones, antstolė perskirstė išmokėtas lėšas, nurodydama, kad skolininkės į antstolės depozitinę sąskaitą sumokėta suma buvo ne skolai, o palūkanoms padengti, papildomai apskaičiavo palūkanas už laikotarpį nuo mokėjimo dienos iki laikinųjų apsaugos priemonių panaikinimo dienos, nurodė priverstinai nurašyti perskaičiuotas sumas ir areštavo skolininkės turtą. Byloje skolininkė prašė panaikinti antstolės patvarkymus, kuriais atlikti minėti veiksmai.

Pirmosios instancijos teismas nutartimi tenkino pareiškėjos skundą ir panaikino antstolės priimtus patvarkymus dėl išieškojimo veiksmų atnaujinimo ir paskirstytų lėšų perskirstymo, išieškotų lėšų perskirstymo, nurodymą priverstinai nurašyti lėšas ir turto arešto aktą. Apeliacinės instancijos teismas nutartimi panaikino pirmosios instancijos teismo nutartį ir atmetė pareiškėjos skundą dėl antstolės veiksmų.

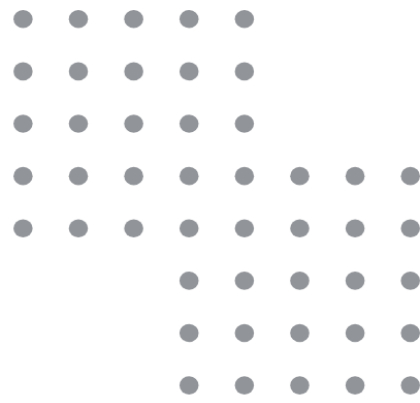
Kasacinis teismas, atsižvelgdamas į teismo nutartimi pritaiktų laikinųjų apsaugos priemonių tikslą bei paskirtį, nusprendė, kad šiomis laikinosiomis apsaugos priemonėmis tik antstolei buvo draudžiama atlikti priverstinio palūkanų išieškojimo veiksmus, įskaitant palūkanų išmokėjimą išieškotojai, tačiau nebuvo draudžiama skolininkei įvykdyti visas prievolės.

Kasacinis teismas išaiškino, kad tuo atveju, kai vykdyti išieškojimą pagal įsiteisėjusį teismo sprendimą (ar nutartį) skolininkas sumoka vykdomajame dokumente nurodytą visą skolą (ir visas iki mokėjimo dienos susikaupusias palūkanas) į antstolio depozitinę sąskaitą, nepaisant to, kad yra pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės – palūkanų išieškojimo sustabdymas, laikoma, kad prievolė pasibaigė tinkamai ją įvykdžius CK 6.123 straipsnio 1 dalies pagrindu, kadangi antstolis vykdyimo procese laikytinas asmeniu, kuris įstatymų įpareigotas priimti prievolės įvykdymą CK 6.44 straipsnio 1 dalies prasme. Kadangi prievolė laikoma tinkamai įvykdyta, tai teismo sprendimu (ar nutartimi) priteistos palūkanos toliau nebeskaičiuojamos ir, panaikinus draudimą išieškoti palūkanas, neturi būti perskaičiuojamos.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas panaikino apeliacinės instancijos teismo nutartį ir paliko galioti pirmosios instancijos teismo nutartį.

*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. gegužės 12 d. nutartis civilinėje byloje
Nr. e3K-3-71-1249/2026*

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

Teisės tyrimų grupė

Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo procesinių sprendimų santraukos, parengtos informavimo tikslu. Oficialius sprendimų tekstus galite rasti [Teisės aktų registre](#) arba [Lietuvos teismų informacinės sistemos \(LITEKO\) viešojo sprendimų paieškoje](#).

GYNĖJŲ G. 6, 01109 VILNIUS
TEL. +370 5 2 616 466
EL.P. LAT@TEISMAS.LT